

<i>Zbirka</i>	Jezikovni atlasi ISSN 2232-5255
<i>Urednica zbirke</i>	Jožica Škofic Slovenski lingvistični atlas 2 Kmetija 2 Komentarji (= SLA 2.2)
<i>Spletno mesto</i>	www.fran.si
<i>Avtorji</i>	Jožica Škofic (vodja projekta), Januška Gostenčnik, Vito Hazler, Mojca Horvat, Tjaša Jakop, Janoš Ježovnik, Karmen Kenda-Jež, Vlado Nartnik, Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar
<i>Skice</i>	Urša Kogelnik
<i>Uredila</i>	Jožica Škofic, Matej Šekli
<i>Recenzirala</i>	Irena Stramljič Breznik, Marko Snoj
<i>Izdal</i>	Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU
<i>Zanaj</i>	Marko Snoj
<i>Založila</i>	Založba ZRC, ZRC SAZU
<i>Zanjo</i>	Oto Luthar
<i>Glavni urednik založbe</i>	Aleš Pogačnik
<i>Podlaga na naslovnici</i>	Tine Logar, zapis govora vasi Horjul (SLA T176), 1946, arhiv Dialektološke sekcije ISJ FR
<i>Oblikovanje naslovnice</i>	Brane Vidmar
<i>Prelom</i>	Syncomp, d. o. o.
<i>Tisk</i>	Collegium Graphicum, d. o. o.
<i>Naklada</i>	400
<i>Prva izdaja, prvi natis</i>	
<i>Ljubljana 2016</i>	
<i>Izid knjige so podprli</i>	Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) in Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS) s sredstvi iz leta 2015

Besedilo je bilo pripravljeno z vnašalnim sistemom ZRCola (ZRCola.zrc-sazu.si), ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani (www.zrc-sazu.si) razvil Peter Weiss.

Knjiga je prosto dostopna tudi v elektronski obliki (pdf) na spletni strani Dialektološke sekcije ISJFR ZRC SAZU (<http://sla.zrc-sazu.si>) in kot html na portalu www.fran.si.

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
811.163.6'282(084.4)
912.44(497.4):811

SLOVENSKI lingvistični atlas. 2, Kmetija [Kartografsko gradivo] / avtorji Jožica Škofic ... [et al.] ; uredila Jožica Škofic, Matej Šekli. – 1. izd., 1. natis. – Ljubljana : Založba ZRC, ZRC SAZU, 2016. – (Zbirka Jezikovni atlas, ISSN 2232-5255)

2: Komentarji. – 2016

ISBN 978-961-254-869-8 (zv. 2)

1. Škofic, Jožica
283226112

To delo je na voljo pod pogoji slovenske licence Creative Commons 2.5, ki ob priznavanju avtorstva dopušča nekomercialno uporabo, ne dovoljuje pa nobene predelave.

Jožica Škofic,
Januška Gostenčnik, Vito Hazler, Mojca Horvat, Tjaša Jakop,
Janoš Ježovnik, Karmen Kenda-Jež, Vlado Nartnik,
Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar

Slovenski lingvistični atlas 2

Kmetija

2
Komentarji

Ljubljana 2016

Knjigo posvečamo 100. obletnici rojstva akad. prof. dr. Tineta Logarja.

*Dialektološka sekcija
Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU*

Hvala vsem zapisovalcem in narečnim govorcem,
brez katerih SLA ne bi mogel nastati.

VSEBINA

1	Uvod (Jožica Škofic)	11
1.1	Iz zgodovine <i>Slovenskega lingvističnega atlasa</i> (SLA)	13
1.2	Metoda komentiranja jezikovnih podatkov v SLA 2	16
1.3	Metoda kartiranja jezikovnih podatkov v SLA 2	18
1.4	K uvodnim kartam v SLA 2	20
1.5	K seznamom narečnega besedja v SLA 2	21
1.6	V SLA 2 zajeta vprašanja iz Vprašalnice SLA (s prevodi)	22
1.7	Abecedni seznam vprašanj v SLA 2 s številko komentarja	28
1.8	Točke SLA, razporejene po številkah	30
1.9	Abecedni seznam točk SLA	44
1.10	Avtorji komentarjev in kart	50
1.11	Morfološka analiza (Matej Šekli)	52
1.12	Etnološki vidik obravnave materialne kulturne dediščine v slovenskih narečjih (Vito Hazler)	59
2	Komentarji	61
	Komentarji z leksičnimi kartami	63
	V180.01 kmetija (2/1)	63
	V129A.01 hiša (2/2)	67
	V129B.01 slaba hiša (2/3)	73
	V134.01 vrata (2/4)	79
	V707.01 duri (2/5)	82
	V135.01 podboj (2/6)	84
	V136.01 ključ (2/7)	90
	V747(a).09 ključavnica (2/8)	92
	V285(b).01 kljuka pri vratih (2/9)	95
	V145.01 okno (2/10)	98
	V144(a).01 steklo – splošni izraz (2/11)	101
	V144(b).01 šipa (2/12)	104
	V138.01 tla (2/13)	106
	V139.01 strop (2/14)	109
	V140(a).01 vmesna notranja stena v hiši (2/15)	114
	V140(b).01 zunanji zidovi hiše (2/16)	119
	V142.01 omet (2/17)	125
	V141(a).01 zidna opeka (2/18)	130
	V141(b).01 strešna opeka (2/19)	133
	V159.01 streha (2/20)	138
	V143B.01 škopa (slama za pokrivanje strehe) (2/21)	141
	V730b.01 veža (2/22)	144
	V146B.01 kuhinja (2/23)	147

V131a.01 dnevna soba (hiša) (2/24)	150
V131b.01 soba, v katero je vhod iz dnevne sobe (hiše) (2/25)	155
V131A.01 spalnica (kamra) (2/26)	159
V713.01 izba, ispa (2/27)	164
V130a.01 podstrešna soba (2/28)	166
V132.01 podstrešje (2/29)	173
V133.01 stopnice (2/30)	179
V130.01 shramba (2/31)	182
V157.01 klet (2/32)	187
V779(a).01 postelja (2/33)	192
V466.01 pograd v koči (2/34)	195
V106.01 rjuha (2/35)	198
V107A(a).01 blazina za pod glavo (2/36)	201
V107A(b).01 prevleka za blazino (2/37)	204
V107B(a).01 blazina za čez celo posteljo (2/38)	207
V146A.01 štedilnik (2/39)	211
V147A.01 peč (2/40)	213
V147B.01 ognjišče (2/41)	215
V148.01 burkle (priprava za devanje posode v peč) (2/42)	218
V149.01 lonec (2/43)	220
V150.01 in V469.01 kotel (2/44)	223
V467.01 vedro (2/45)	226
V468.01 kad (2/46)	230
V152.01 vilice (2/47)	234
V153A.01 nož (2/48)	236
V153B.01 žepni nož (razne vrste) (2/49)	238
V153C.01 britev (2/50)	246
V108.01 brisača (2/51)	250
V109.01 cunja (2/52)	254
V161a.01 kurnica (2/53)	257
V161(a).01 hlev za krave (2/54)	261
V161(b).01 hlev za ovce (2/55)	264
V161(c).01 hlev za svinje (2/56)	267
V163.01 čebelnjak (2/57)	271
V202.01 med (2/58)	275
V203.01 satovje (2/59)	277
V204.01 vosek (2/60)	280
V162A.01 skedenj (2/61)	282
V162B.01 petra (2/62)	288
V162C.01 gumno (2/63)	291
V164.01 stranišče (2/64)	294
V573.01 gnoj (2/65)	298
V165(a).01 sadni vrt (2/66)	300
V165(b).01 vrt za zelenjavo in rože (2/67)	304
V166.01 greda (2/68)	309
V168A.01 studenec (2/69)	313

V168B.01 vodnjak (2/70)	317
V169.01 korito (2/71)	321
V158A.01 drva (2/72)	326
V317.01 poleno (2/73)	329
V158B.01 butara (2/74)	332
V170.01 tnalo (kos lesa, na katerem sekajo drva) (2/75)	336
V171(a).01 cepiti (drva na drobno) (2/76)	339
V171(b).01 sekati (2/77)	342
V315(a).01 sekira – navadna (2/78)	345
V316.01 toporišče (pri sekiri) (2/79)	348
V437.01 žagati (2/80)	351
Komentarji z obstojško-pomenskimi kartami	353
V713.02 izba, ispa – pomen (2/81)	353
V131B.01 čumnata – pomen (2/82)	355
V202.03 med – pomen (2/83)	357
V170.02 tnalo – pomen (2/84)	358
V171(a).03 cepiti – pomen (2/85)	360
V171(b).03 sekati – pomen (2/86)	362
Komentarji brez kart	364
V143A.01 slama (2/87)	364
V151.01 žlica (2/88)	366
3 Besedno kazalo (Jožica Škofic)	369
4 Odzadnji seznam iztočnic v besednem kazalu	413
5 Literatura	425
6 Krajšave in simboli	441
7 Summary (Jožica Škofic; translation Tjaša Jakop)	445

1.1 Iz zgodovine *Slovenskega lingvističnega atlasa*

Dialektologija je veda, ki tako na sinhroni kot diahroni ravni raziskuje zemljepisno omejene različice posameznih jezikov, to je narečja in krajevne govore. Razširjenost narečij in njihovo klasifikacijo je mogoče prikazati z narečno karto – v atlasu je natisnjena karta slovenskih narečij, ki sta jo leta 1983 pripravila dialektologa Tine Logar in Jakob Rigler, na temelju sodobnih dialektoloških spoznanj pa dopolnili Vera Smole (že za Enciklopedijo Slovenije leta 1998) in Jožica Škofic (za prvi zvezek Slovenskega lingvističnega atlasa leta 2011 in v sodelovanju s sodelavci Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša v letih 2015–2016). Lingvistično geografijo/geolingvistiko kot eno izmed smeri dialektologije pa bolj kot meje med jeziki ali njihovimi narečji zanima prostorska razširjenost posameznih jezikovnih pojavov v enem ali več jezikih, kar prikaže na jezikovnih kartah oz. v jezikovnih/lingvističnih atlasih. Za geolingvistiko kartografski prikaz zemljepisne razporeditve izbranega jezikovnega gradiva ni samo rezultat, temveč predvsem izhodišče za njegovo interpretacijo in nadaljnje raziskovanje jezika.

Slovenski lingvistični atlas (SLA), temeljno delo sodobne slovenske dialektologije in geolingvistike, je zasnoval Fran Ramovš leta 1934, po drugi svetovni vojni pa so se na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša dejansko začele priprave nanj (Kenda-Jež 2000, 196). Tako mreža krajev kot vprašalnica za SLA sta bili v tem času večkrat preurejeni. Danes je v SLA zajetih 417 krajevnih govorov, vprašalnica za SLA pa obsega 870 oštevilčenih vprašanj (1–666, 700–870); skupaj s podvprašanji jih je 3065. Vprašanja so razdeljena na petnajst pomenskih polj (1. Telo, 2. Obleka, 3. Hiša, 4. Vas, 5. Prazniki, 6. Orodje, 7. Živina, 8. Rastline, 9. Planina, 10. Bolezni, 11. Čas, 12. Pokrajina, 13. Družina, 14. Štetje, 15. Razno) ter na gramatična vprašanja, ki zajemajo predvsem glasoslovno in oblikoslovno ravnino jezika (od vprašanja 700 dalje).

Gradivska zbirka, ki je shranjena v Dialektološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani, danes obsega okrog 720 zapisov krajevnih govorov, tj. 884.000 listkov v kartoteki, ki je urejena po vprašanjih, in 390 zvezkov (ter dodatno še 182 zvezkov zunaj mreže SLA), kjer je gradivo urejeno po krajih. Večino gradiva je zapisal Tine Logar sam ali njegovi študenti na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nekaj tudi drugi slovenski jezikoslovci. Po letu 2000 je bila zbirka dopolnjena z zapisi 51 doslej neraziskanih krajevnih govorov (predvsem v zamejstvu). Vse arhivirano gradivo je poskenirano in tako shranjeno tudi v elektronski obliki (ob jezikoslovni analizi za objavo v SLA pa se gradivo postopno vnaša tudi v elektronsko podatkovno zbirko SlovarRed).

V drugi polovici 20. stoletja je na podlagi analize za SLA zbranega narečnega gradiva nastalo več razprav Tineta Logarja in Jakoba Riglerja. Leta 1988 je bila objavljena prva leksična karta s poimenovanji za *cvetnonedeljsko butaro* Vere Smole, Francka Benedik pa je leta 1990 poleg leksične karte za poimenovanje *gozda* objavila tudi prvo fonetično karto o refleksih jata v besedi *sneg* – vse so bile izdelane

na karti z mrežo točk SLA iz leta 1984, ki se do leta 2010 ni več spreminjala. V knjižni obliki je leta 1999 izšel uvodni zvezek, tj. *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas* avtorice Francke Benedik (s spremno študijo Karmen Kenda-Jež). Vse do leta 2008 objavljene karte iz SLA (med njimi predvsem leksične, nekaj tudi glasoslovnih in oblikoslovnih) so ponovno izdajo doživele s publikacijo *Ponovne objave člankov s kartami za Slovenski lingvistični atlas (do leta 2008)*, objavljeno na zgoščenki in spletu (http://bos.zrc-sazu.si/c/Dial/Ponovne_SLA/P/index.html), ki so jo uredili Peter Weiss, Jožica Škofic in Karmen Kenda-Jež. Na osnovi gradiva za SLA sta izšli tudi dve monografiji o dvojini v slovenskih narečjih Tjaše Jakop.

Do leta 2000 so bile karte za SLA risane ročno na tiskano podlago, leta 2001 pa so bile objavljene prve karte, izdelane s pomočjo računalniških orodij in geografskih informacijskih sistemov (GIS) – izdelala jih je Jožica Škofic v sodelovanju z različnimi, večinoma zunanjimi sodelavci. V Prostorsko-informacijskem centru ZRC SAZU sta Zoran Stančič in Tomaž Podobnikar po predlogi karte za SLA dotlej že izdelala poskusno digitalizirano karto z mejami Slovenije, vodovjem, večjimi mesti in oštevilčenimi kraji, ki so zajeti v mrežo SLA, ter njihovimi koordinatami. Podjetje Syncomp je v sodelovanju z dialektologinjo Karmen Kenda-Jež izdelalo nabor osnovnih simbolov, imenovan SLSlovan, ki ga je bilo mogoče uporabiti pri kartiranju tako fonetičnih kot leksičnih kart. Leta 1996 je o možnosti uporabe GIS v raziskavah slovenskih narečij prvi pisal Zoran Stančič, ki je ob izboljšanju in avtomatizaciji kartiranja poudaril tudi možnost izrabe GIS za kompleksnejše analitične operacije v dialektologiji in lingvistični geografiji. Tudi zato, da bi lahko pripravili primerno podatkovno zbirko za SLA ter narečno gradivo začeli kartirati in analizirati s pomočjo GIS, je bilo treba pripraviti ustrezen nabor črk in diakritičnih znamenj za zapis in kasnejšo jezikoslovno analizo izredno raznolikega narečnega gradiva, zato je Peter Weiss razvil vnašalni sistem ZRCola (<http://zrcola.zrc-sazu.si/>), ki temelji na standardu Unicode, dodatni znaki pa so v pisavi 00 ZRCola razporejeni na področju zasebne rabe tega standarda. Peter Weiss je pripravil tudi nabor simbolov za kartiranje, in sicer je leta 2005 zasnoval pisavo 05 SIMBola na podlagi simbolov, ki so v rabi pri OLA, ALE in v drugih (predvsem slovanskih) jezikovnih atlasih. Elektronsko osnovno/nemo karto za SLA je pripravila Jerneja Fridl z GIAM ZRC SAZU – gre za karto slovenskega jezikovnega prostora (tudi zamejstva) z reliefom, vodami in državnimi mejami ter večjimi mesti v merilu 1:750.000 in 1:1.100.000. Peter Pehani z IAPŠ ZRC SAZU je s pomočjo podatkovne zbirke Geodetskega zavoda Slovenije določil geografske koordinate točk iz mreže SLA in predvidel položaj simbolov ob točkah ter v sodelovanju z Jožico Škofic in z dialektološkimi nasveti Vere Smole pripravil digitalizirano karto slovenskih narečij; ta karta je bila leta 2015 posodobljena v skladu z najnovejšimi ugotovitvami slovenskih narečjeslovnih raziskav. Leta 2000 je Tomaž Seliškar na osnovi izkušenj pri razvoju programa SlovarRed za pripravo slovarjev v Terminološki sekciji ISJFR ZRC SAZU razvil še posebno različico za dialektološko podatkovno zbirko, ki zajema tako podatke o sodelavcih

in njihovem delu, kot o gradivu, ki je v zbirki zapisano z vnašalnim sistemom ZRCola in opremljeno s podatki o zapisovalcih, informatorjih, kraju, času in zanesljivosti zapisa ter s skeni rokopisnih zapisov iz listkovnega arhiva za SLA ipd. Leta 2007 je bila objavljena prva karta (avtorice Jožice Škofic), narejena s pomočjo podatkovne zbirke SlovarRed (leksemi za *krompir* – V420).

Skenirano arhivsko gradivo za SLA (prim. Weiss – Žejn 2004) je do leta 2013 urejal Peter Weiss, od leta 2014 pa Jožica Škofic s sodelovanjem Nevenke Jerman, na začetku pa sta pri vzpostavljanju elektronskega arhiva sodelovala študenta Andrejka Žejn in Domen Uršič.

Objavljene obravnave narečnega gradiva iz arhiva za Slovenski lingvistični atlas kažejo na kontinuirano skrb za čim bolj strokovno objavo tega pomembnega dela slovenske jezikovne in kulturne dediščine, pa tudi na strokovno rast raziskovalcev, ki v projektu sodelujejo, in na razvoj stroke same, tj. slovenske dialektologije in geolingvistike. Gmotne in kadrovske okoliščine objavi SLA kljub trudu dialektologov in drugih sodelujočih pri tem temeljnem projektu slovenskega jezikoslovja niso bile vedno naklonjene, sedanja skupina ljubljanskih dialektologov pa je po skoraj 80 letih od zamisli in po 65 letih, ki so pretekla od začetka zbiranja narečnega gradiva po vprašalnici za SLA, vendarle zmogla pripraviti prvi zvezek Slovenskega lingvističnega atlasa – SLA 1 človek (SLA 1.1 Atlas in SLA 1.2 Komentarji), ki je izšel leta 2011 tudi s pomočjo aplikativnega projekta *Besedje iz pomenskega polja »človek« v slovenskih narečjih – geolingvistična predstavitev* (L6-9529-0618-07), ki sta ga v letih 2007–2010 sofinancirali Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS) in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU), ter s podporo Javne agencije za knjigo (JAK). V letih 2011 do 2015 je nastajala druga knjiga SLA 2 – kmetija (SLA 2.1 Atlas in SLA 2.2 Komentarji) z besedjem, ki poimenuje hišo, prostore in opremo v njej, gospodarska poslopja in nekatera domača opravila. Tudi to delo je nastalo s finančno podporo aplikativnega projekta *Materialna kulturna dediščina v slovenskih narečjih – geolingvistična predstavitev / Material Cultural Heritage in Slovenian Dialects: A Geolinguistic Presentation* (L6-4042), ki sta ga v letih 2011–2014 sofinancirali Javna agencija za raziskovalno dejavnost (ARRS) in Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU). Pri projektu sta poleg avtorjev SLA 2 sodelovali tudi Vanda Babič in Irena Orel s Filozofske fakultete v Ljubljani.

1.2 Metoda komentiranja jezikovnih podatkov v SLA 2

Skupaj s kartografskimi metodami so se v t. i. pripravljajalnih člankih oblikovali tudi različni tipi komentarjev: od zelo enostavnih, ki so le prostorsko umestili kartirane lekseme z navajanjem točk iz SLA (in lekseme grobo etimološko pojasnili), do bolj razširjenih, ki so zbrane narečne lekseme primerjali z ustreznim besedjem oz. njegovo predstavitvijo v različnih slovarskih, dialektoloških in geolingvističnih delih, ali komentarjev, ki so izbrano pomensko oz. besedno polje obravnavali tudi interdisciplinarno (npr. z etnološkega, naravoslovnega, geoinformacijskega, družbenozgodovinskega vidika). Leta 2007, ko je stekel projekt priprave 1. zvezka SLA, so sodelujoči dialektologi (Jožica Škofic kot vodja projekta, Vera Smole, Vlado Nartnik, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Danila Zuljan Kumar, Matej Šekli, Peter Weiss in Mojca Horvat, ki se jim je leta 2009 pridružila Januška Gostenčnik) tako na osnovi lastnih geolingvističnih izkušenj kot študija drugih lingvističnih atlasov (zlasti Češkega jezikovnega atlasa in Slovanskega lingvističnega atlasa (OLA)) začeli oblikovati enotno obliko komentarja v SLA. V njem naj bi ob uvodni predstavitvi gesla in z njim povezane problematike opozorili na posebnosti kartiranja ter na morebitno obravnavo teh leksemov v strokovni literaturi, v morfološki analizi kot temeljnem delu interpretacije narečnega gradiva pa pojasnili način poknjižitve leksemov, ki omogoča njihovo medsebojno primerljivost in razširjenost v slovenskem jezikovnem prostoru. Za 2. zvezek SLA sta bila zaradi specifičnosti teme dodana še razdelek z etnološko osvetlitvijo obravnavanega pojma (avtorja Vita Hazlerja) in skica poimenovane predmetnosti (avtorice Urše Kogelnik).

Vsak komentar v SLA je torej sestavljen iz sedmih razdelkov:

1. V **Gradivu** je natančneje kot v sami vprašalnici predstavljen pomen na karti predstavljenega narečnega besedja. Tu je opozorjeno na morebitno dvoumnost vprašanja ali večpomenskost v vprašalnici navedenega leksema in na s tem povezano problematičnost interpretacije. Predstavljena so tudi morebitna pojasnila zapisovalcev in njihove časovno-stilne oznake gradiva.
2. V **Morfološki analizi** je prikazana oblikovna/morfemska zgradba poknjiženih oblik kartiranih leksemov v praslovanski izrazni podobi. Poknjiženi obliki leksema sledi njen praslovanski transponat, slednjemu pa njegovi besedotvorni predhodniki oziroma tujejezični viri.
3. Razdelek **Posebnosti kartiranja** je namenjen pojasnilom h kartografski metodi. Drugi zvezek SLA zajema leksično-besedotvorne in obstojško-pomenske karte, ki so po dogovoru simbolne, ne glede na to, da bi bila marsikatera karta morda preglednejša, če bi razširjenost posameznih leksemov in njihovih tvorjenk označili z izoleksami. Po zgledu Češkega jezikovnega atlasa so namreč z izoglosami označena območja nekaterih zanimivih pojavov drugih jezikovnih ravnin (večinoma glasoslovne in oblikoslovne), ki sicer najverjetneje ne bi bili prikazani na nobeni karti v katerem od načrtovanih (neleksičnih) zvezkov SLA. Gre zlasti za zanimive glasovne razvoje ali oblikoslovne posebnosti leksično sicer ne zelo raznolikega gradiva.

V tem razdelku so izpostavljene tudi enkratnice, enkratne besedne zveze, opisna poimenovanja, opisi in nekartirano gradivo, ki je na karti označeno s kazalko na komentar ali je nerelevantno (tj. besednovrstno ali pomensko neustrezno).

4. Narečno gradivo, zbrano za SLA, je zanimivo ne le za jezikoslovje, ampak tudi za druge stroke. Prav tako je bilo besedje iz pomenskega polja *kmetija* že obravnavano ne le v jezikoslovni literaturi, ampak tudi v strokovni literaturi drugih ved, zato smo si pri interpretaciji gradiva pomagali tudi s to. Gre tako za različne slovarje slovenskega ter drugih sosednjih in slovanskih jezikov, kot za različne monografije in članke s področja jezikoslovja (dialektologije, etimologije, zgodovine slovenskega jezika, primerjalnega jezikoslovja) ter etnologije, zgodovine ipd. V razdelku **Uporabljena dodatna literatura** so zato navedene kazalke k tistim bibliografskim enotam v Literaturi, ki tam niso označene z zvezdico (z njo so označena dela, ki jih v 4. točki ne navajamo posebej, ker smo jih uporabljali pri domala vseh analizah).
5. V razdelku **Primerjaj** je opozorjeno na tiste komentarje in karte v SLA, ki zajemajo iste izraze kot obravnavano vprašanje in kjer gre morda za pomensko prepletanje zapisanih narečnih izrazov – navedena je številka vprašanja in vprašanje samo ter zaporedna številka knjige SLA, v kateri je leksem že obravnavan, skupaj s številko komentarja oz. karte. Nato je opozorjeno še na druge jezikovne atlase, ki bodisi zajemajo slovenski jezikovni prostor v celoti (torej dva mednarodna jezikovna atlasa, v katerih je zajet slovenski jezik, tj. OLA – *Slovanski lingvistični atlas* in ALE – *Evropski lingvistični atlas*), bodisi zajemajo le njegov manjši del (torej regionalni jezikovni atlas Rade Cossutta, tj. SDLA-SI – *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre*, in atlasi sosednjih jezikov, tj. ALI – *Atlas italijanskega jezika*, ASLEF – *Furlanski zgodovinski, jezikovni in etnološki atlas*, HJA – *Hrvaški jezikovni atlas* in ÚMNYA – *Novi madžarski narečni atlas*; pri zadnjih dveh gre le za primerjavo z vprašanji iz vprašalnic za ta dva atlasa, ki pa še nista izšla). Številka ob kratlici atlasa označuje številko vprašanja (ali karte) iz tega atlasa, medtem ko vprašanje samo tu ni navedeno (razen če morda ne gre za popolnoma enak pomen). Prav primerjava z vprašanji in gradivom iz teh atlasov lahko raziskovalcem in drugim bralcem dopolnjuje informacijo o narečni leksiki in njeni razširjenosti, ki jo daje SLA.
6. V razdelku **Etnološka osvetlitev** etnolog Vito Hazler na kratko predstavi vsakega od obravnavanih pojmov s področja materialne kulturne dediščine, saj menimo, da samo jezikoslovna analiza ne more pojasniti raznolikosti poimenovanj, ki so nastala v različnih okoljih (pokrajinah) ter različnih časovnih obdobjih in torej na različnih razvojnih stopnjah slovenskega kmečkega dóma ter se včasih bolj, včasih manj spremenjena obdržala do danes.
7. V tem zvezku SLA je dodan tudi razdelek **Skica**, ki še dodatno vizualizira v komentarjih predstavljene pojme, čeprav tu seveda niso zajeti vsi njihovi (pokrajinski, razvojni ...) tipi.

1.3 Metoda kartiranja jezikovnih podatkov v SLA 2

V Slovenskem lingvističnem atlasu se je oblikoval poseben sistem hierarhizacije simbolov, ki temelji na premišljeni in uveljavljeni praksi Slovanskega lingvističnega atlasa. Ker gre večinoma za leksično-besedotvorne karte, so natančno določeni pomeni le nekaterih simbolov, o izbiri večine pa so se odločali avtorji sami. Pri tem so sledili dogovoru, da oblika simbola predstavlja koren leksema, njegova notranja izpolnjenost pa njegovo besedovorno podobo – izbira simbola je temeljila na morfološki analizi.

Pomen simbolov:

- zvezdica (ob številki kraja desno zgoraj) pomeni »komentar« in se uporablja, če je za posamezni krajevni govor zapisanih več leksemov (s simbolom sta lahko v posamezni točki kartirana največ dva leksema); slovnični morfemi (tj. končnice) pri kartiranju niso upoštevani, ampak imajo na karti leksemi, zapisani v stranskih oblikah, enak znak kot leksem, zapisan v imenovalniku oz. nedoločniku, v legendi in morfološki analizi pa je zapisana samo osnova takega leksema s stičnim vezajem (npr. *tl-* za *tla*, *tle*, *tlo* ...); vsi leksemi, ki so na karti označeni s tem znakom, so navedeni tudi v 3. točki komentarja;
- črta pod številko kraja pomeni »ni zapisa« (ta znak ima le T406, kjer ni več mogoče najti slovenskih govorcev);
- poševnica levo ob številki kraja pomeni, da na določeno vprašanje v zapisu krajevnega govora ni odgovora;
- velika petkraka zvezda na karti označuje enkratnico; ta znak imajo vse enkratnice na posamezni karti, vse pa so navedene tudi v 3. točki komentarja;
- različni osnovni liki (krog, trikotnik, kvadrat, pravokotnik, pet- ali šestkotnik in drugi bolj zapleteni liki) na karti označujejo lekseme z različnimi koreni oz. besedotvornimi podstavami;
- enaka notranja izpolnitev različnih likov na posamezni karti predstavlja enako besedotvorno obrazilo tvorjenk z različnim korenem/besedotvorno podstavo;
- tvorjenke s skupnim korenem in različnimi obrazili (besedotvorne različice) so označene z različnimi notranjimi izpolnitvami istih osnovnih likov;
- morfološko relevantni morfemi so tudi morfemi za spol, če je ta nedvoumno razviden iz gradiva (sicer je kartirana le osnova besede brez končnice);
- enkratne tvorjenke s skupnim korenem so na karti prikazane z istim osnovnim likom, v katerem je zvezda;
- osnovni liki v kombinaciji z drugimi (notranjimi) osnovnimi liki (lahko) označujejo zloženske, sestavljene iz dveh besedotvornih podstav, ki v legendi že imata svoj simbol;
- enkratne besedne zveze s skupnim jedrom so na karti prikazane z istim osnovnim likom, v katerem je zvezda, in s piko pred, pod ali nad likom;
- osnovni liki z dodatnim znakom zunaj lika označujejo večbesedni leksem s prilastkom in jedrom, ki ga ponazarja osnovni lik:
 - besedna zveza z ujemalnim (pridevniškim) prilastkom je označena z dodatnim znakom pod likom, ki ponazarja jedro besedne zveze;

- besedna zveza z neujemalnim (navadno desnim, nepridevniškim) prilastkom je označena z dodatnim znakom nad likom, ki ponazarja jedro besedne zveze;
- predložna zveza je označena z dodatnim znakom na levi strani lika, ki ponazarja jedro besedne zveze;
- če je večbesedni odgovor, katerega jedro besednovrstno ustreza vprašanju, na meji med opisom in stalno besedno zvezo in ne tvori areala (= t. i. priložnostnica), dobi znak za »opisno poimenovanje«;
- znak »ni poimenovanja« označuje odgovore kot »beseda ni znana, ne poznamo/-jo, ne uporabljamo/-jo, se ne rabi, ni izraza, opišejo, opis«; če je za kak krajevni govor ob tem zapisano, da za določeni pomen rabijo samo nemško besedo, a ne povedo, katero, je na karti to označeno z znakom za komentar; isti znak se s pojasnilom »ni izraza« na pomenskih kartah uporablja v primerih, ko izraz (v smislu leksem = izraz/pomen) z iskanim pomenom v posameznem krajevnem govoru ni bil zapisan;
- znak »nerelevanten odgovor« označuje odgovor, ki je pomensko neustrezen zaradi morda napačne interpretacije vprašanja.

Karta Položaj simbolov ob točkah SLA ponazarja položaj prvega in drugega kartiranega leksema ob številki kraja, ki je točka SLA, saj pravilo, da je prvi simbol kartiran levo ob točki, drugi pa pod njo, zaradi prevelike gostote točk ni bilo mogoče vedno ustreči. Razporeditev simbolov za odgovore v posamezni točki ne sledi nujno kronološkemu načelu (da imajo torej starejši zapisi prednost pred mlajšimi), ampak imajo navadno zapisi Tineta Logarja prednost pred študentskimi idr. zapisi, večkrat zapisani leksemi pa imajo v posamezni točki prednost pred le enkrat zabeleženimi.

Z izoglosami so označeni nekateri pojavi drugih jezikovnih ravnin (največkrat glasoslovne ali oblikoslovne). Izoglosne karte so lahko kombinirane s simbolnimi (leksično-besedotvornimi) ali napisnimi.

1.4 K uvodnim kartam v SLA 2

Da bi lahko pravilno interpretirali zbrano narečno leksično gradivo, karti slovenskih narečij in narečni karti s številkami točk iz mreže SLA sledita še karti, ki predstavljata zgodovino zbiranja narečnega gradiva za SLA. Čeprav je bilo prvotno predvideno, da bo vse krajevne govore po vprašalnici za SLA zapisal en sam raziskovalec v razmeroma kratkem času (Tine Logar je res sam zapisal skoraj 200 govorov), se je zbiranje gradiva zelo zavleklo in so zadnji zapisi nastali šele tik pred pripravo SLA 2. To dejstvo je predstavljeno na dveh kartah: na karti Zapisovalci je razvidno, katere govore je raziskoval in zapisoval Tine Logar, katere so zapisali člani Dialektološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša (predvsem ob pripravljanju 1. in 2. zvezka SLA) in katere so zapisali drugi raziskovalci (med njimi zlasti jezikoslovci slovenisti in študenti slavistike/slovenistike).

Ker so prvi zapisi nastali že leta 1946, zadnji pa šele leta 2014 (kar je prikazano na karti Čas zapisa), so zapisi na prvi pogled morda celo neprimerljivi, a vpogled v strukturo in starost informantov vendarle kaže, da gre pri večini zapisov za generacije tistih narečnih govorcev, ki so se rodile in so odraščale še v tradicionalnem slovenskem kmečkem okolju (o tem v Kenda-Jež 2002).

Med zadnjimi so po vprašalnici za SLA nastali zapisi krajevnih govorov na robu slovenskega jezikovnega prostora v vseh sosednjih državah. Ker v nekaterih točkah slovenskih govorcev ni več, smo poiskali informatorje v najbližjih sosednjih krajih in tako dokumentirali obstoj in podobo slovenskega jezika v tem prostoru. Kot kontrolne točke smo leta 2010 v dogovoru s hrvaškimi dialektologi v Slovenski lingvistični atlas vključili tudi sedem krajevnih govorov na Hrvaškem, in sicer zlasti na podlagi kajkavistične literature, ki za nekatere govore medmurskega, zgornjesotelskega, gorskokotarskega in buzetskega narečja na več mestih poudarja različne slovenske razvoje, skupne slovenske in kajkavske pojave ali vsaj vpliv sosednjih slovenskih narečij na te obmejne, v mnogočem tudi prehodne in mešane govore. Večino teh krajevnih govorov smo skupaj zapisali slovenski in hrvaški dialektologi. S tem so se začele načrtne raziskave narečnega kontinuuma na obeh straneh meje. Zbrano gradivo slovenski dialektologi analiziramo z metodami genetskega jezikoslovja, kot so se uveljavile pri delu za *Slovanski lingvistični atlas* (OLA), pri čemer izhajamo iz *Izhodiščnega splošnoslovenskega fonološkega sistema* Tineta Logarja (FO 1981: 29–33) in razprav *Pregled osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu* (Slavistična revija 14, 1963, 25–78) in *Pripombe k Pregledu osnovnih razvojnih etap v slovenskem vokalizmu I* (Slavistična revija 15, 1967, 129–152) Jakoba Riglerja (ponovno v Rigler 2001). Natančnejše raziskave v SLA zajetih krajevnih govorov na Hrvaškem (npr. Šekli 2013a, 2013b; Gostenčnik 2013a, 2013b, 2014a, 2014b) v zadnjih letih so pokazale, da gre (po navedenih genetskojezikoslovnih merilih) za govore slovenskega jezika (z govorci, ki govorijo avtohtone slovenske govore), zato smo jih uvrstili med regularne točke Slovenskega lingvističnega atlasa.

1.5 K seznamom narečnega besedja v SLA 2

Ob komentarju vsako karto spremlja tudi indeks, tj. seznam dokumentiranega narečnega besedja, ki je kljub problematičnosti spreminjajoče se fonetične transkripcije ostalo zapisano tako, kot je shranjeno v arhivu. V času, ko se je zbiralo gradivo za SLA, se je slovenska narečna transkripcija postopoma spreminjala, zlasti ob uskladitvi s transkripcijo, ki se je uveljavila pri Slovanskem lingvističnem atlasu. Ker pa zapisi za SLA niso natančno sledili tem dogovorom in se je nova transkripcija le počasi uveljavljala, zapisov vsega gradiva brez ponovnega (in prezamudnega) preverjanja na terenu ni več mogoče uskladiti. Ob neenotnem zapisu samoglasniških kvalitet in kvantitet, različic dvoglasnikov in fonetičnih različic soglasnikov je najbolj problematičen zapis naglaševanja. Da ne bi prišlo do napačne interpretacije naglasov, je v uvodu k Atlasu objavljena karta s prikazom tonemskih in netonemskih krajevnih govorov, zajetih v SLA. Tudi fonetična transkripcija v seznamih narečnega besedja je pojasnjena v enem od uvodnih poglavij Atlasa.

Gradivo za vsako vprašanje je razporejeno po številkah krajev od T001 do T417. Če je bil kak krajevni govor zapisan večkrat oz. od več avtorjev, si zapisi sledijo kronološko, med seboj pa so ločeni s podpičjem (odgovori iz istega zapisa so med seboj ločeni z vejico in zapisani v enakem zaporedju kot v zvezku ali na listku). Če zapisovalec ni zapisal odgovora, je to v tem seznamu označeno s poševnico (ta znak je uporabljen tudi, če je listek prazen ali če je na njem črta ali prečrtana ničla ali če v gradivu piše, da se informant ne spomni besede ali ne ve odgovora). Če je v gradivu zapisano, da beseda ni znana, je to v seznamu označeno s križcem. Kontekst kartiranega leksema je v gradivu zapisan v oglatih oklepajih. V okroglih oklepajih je zapisana opomba zapisovalca o pomenu zapisanega izraza na obstojko-pomenskih kartah.

SLA 2 je opremljen tudi z besednim kazalom in odzadnjim seznamom iztočnic v besednem kazalu.

1.6 V SLA 2 zajeta vprašanja iz Vprašalnice SLA (s prevodi)

V *Slovenski lingvistični atlas 2* je zajeto besedje iz pomenskega polja »kmetija«. Vprašanja za besedje iz tega pomenskega polja so v vprašalnici za SLA večinoma uvrščena v razdelek III. *Hiša* (vprašanja V129A–V171), nekaj vprašanj pa je zaradi asociativne povezanosti z drugimi iskanimi besedami razpršenih tudi po drugih razdelkih: II. *Obleka* (V106–V109), IV. *Vas* (V180, V202–V204), VI. *Orodje* (V285b, V315a, V316, V317), VIII. *Rastline* (V437), XI. *Planina* (V466–469), XII. *Pokrajina* (V573) in XVI. *Gramatična vprašanja* (V707, V713, V730b, V747a, V779) – skupaj 82 leksičnih in 6 obstojko-pomenskih vprašanj. V SLA 2 smo vprašanja prerazvrstili v smiselne sklope, zato se številke komentarjev in kart ne ujemajo s številkami vprašanj: uvodnemu vprašanju (V180 *kmetija*) sledijo vprašanja za hišo in njene strukturne dele, sledijo prostori v hiši in njihova osnovna oprema (komentarji 2/1 do 2/52). Nato se pogled ozre po okolici kmečke hiše h gospodarskim poslopljem, vrtu in dvorišču ter opravljanjem, ki se dogajajo v tem prostoru.

2/1 V180.01 **kmetija** *E* farm (large estate) *D* Bauernhof *F* ferme *I* fattoria *Fri* colonie, tignude, massarie *P* земля *H* seljačko imanje *M* parasztgazdaság (birtok)

2/2 V129A.01 **hiša** *E* house *D* Haus *F* maison *I* casa *Fri* cjase *P* дом, изба *H* kuća *M* ház

2/3 V129B.01 **slaba hiša** *E* bad house (cottage, cabin, shack etc.). *D* baufälliges Haus, Keusche, Kate *F* cabane *I* catapecchia, stamberga *Fri* casope, taboghe *P* хибара *H* kučerak *M* rossz ház (kunyhó, vityilló, putri stb.)

2/4 V134.01 **vrata** *E* door *D* Tür *F* porte *I* porta *Fri* puarte *P* ворота, калитка *H* vrata *M* ajtó

2/5 V707.01 **duri** *E* gates *D* Türe *F* porte *I* porta *Fri* puarte *P* двери *H* dveri *M* ajtó

2/6 V135.01 **podboj** *E* doorframe, doorcase *D* Türstock, Türrahmen *F* montant *I* telaio di una porta (telaio di legno di una porta, cornice di pietra) *Fri* telâr di une puarte (telâr di len, suaze di clap) *P* косяк дверной, коробка дверная *H* dovratok *M* ajtótok

2/7 V136.01 **ključ** *E* key *D* Schlüssel *F* clé *I* chiave *Fri* clâf *P* ключ *H* ključ *M* kulcs

2/8 V747(a).09 **ključavnica** *E* lock *D* Schloss, Türschloss *F* serrure *I* serratura *Fri* clavarie, sieradure *P* замок *H* brava *M* zár

2/9 V285(b).01 **kljuka pri vratih** *E* doorhandle, doorknob *D* Türklinke *F* poignée de porte *I* maniglia della porta *Fri* mantie de puarte *P* ручка (дверная) *H* kljuka kod vrata *M* ajtókilincs

2/10 V145.01 **okno** *E* window *D* Fenster *F* fenêtre *I* finestra *Fri* barcon *P* окно *H* prozor *M* ablak

2/11 V144(a).01 **steklo** – **splošni izraz** *E* glass *D* Glas *F* verre *I* vetro *Fri* veri *P* стекло *H* staklo *M* üveg – általános kifejezés

- 2/12 V144(b).01 **šipa** *E* glass pane *D* Scheibe *F* vitre *I* vetro della finestra *Fri* lastre di un barcon *P* стекло оконное *H* prozorsko staklo *M* ablaküveg
- 2/13 V138.01 **tla** *E* floor *D* Fußboden *F* sol *I* pavimento *Fri* pavement *P* пол *H* tla *M* padló
- 2/14 V139.01 **strop** *E* ceiling *D* Decke *F* plafond *I* soffitto *Fri* sofit *P* потолок *H* strop *M* mennyezet
- 2/15 V140(a).01 **vmesna notranja stena v hiši** *E* partition wall / intermediate interior wall in the house *D* Trennwand *F* cloison intérieure séparant des pièces *I* parete divisoria *Fri* paradane *P* перегородка *H* pregradnji zid unutar kuće *M* válaszfal a házban
- 2/16 V140(b).01 **zunanji zidovi hiše** *E* outer walls of the house *D* Außenmauer *F* murs *I* muri *Fri* mûrs *P* стена, стены *H* vanjski zidovi kuće *M* a ház külső falai
- 2/17 V142.01 **omet** *E* plaster *D* Putz *F* crépi *I* intonaco *Fri* stabilidure *P* штукатурка *H* žbuka *M* vakolat
- 2/18 V141(a).01 **zidna opeka** *E* building brick / brick in the wall *D* Mauerziegel *F* brique *I* mattone, laterizio *Fri* madon *P* кирпич *H* cigla *M* falazótégla
- 2/19 V141(b).01 **strešna opeka** *E* roof tile(s) *D* Dachziegel *F* tuile *I* tegola, coppo *Fri* cop *P* кирпич для кровли *H* krovna opeka *M* tetőcserép
- 2/20 V159.01 **streha** *E* roof *D* Dach *F* toit *I* tetto *Fri* cuviert, tet *P* кровля, крыша *H* krov *M* tető
- 2/21 V143B.01 **škopa (slama za pokrivanje strehe)** *E* schaub (straw to cover the roof) *D* Schaub *F* paille de toiture *I* scopa, paglia *Fri* lescje, seleâr *P* солома *H* šop *M* zsúp (szalma tetőfedéshez)
- 2/22 V730b.01 **veža** *E* doorway, vestibule *D* Hausflur, Vorhaus *F* vestibule *I* ingresso *Fri* ingres *P* крыльцо, передние сени *H* hodnik *M* pitvar, előszoba
- 2/23 V146B.01 **kuhinja** *E* kitchen *D* Küche *F* cuisine *I* cucina *Fri* cusine *P* кухня *H* kuhinja *M* konyha
- 2/24 V131a.01 **dnevna soba (hiša)** *E* living room, sitting room, lounge *D* Wohnzimmer *F* salle de séjour *I* soggiorno, stanza principale della casa contadina *Fri* tinel, stue *P* горница, светлица *H* dnevni boravak *M* nappali (ház)
- 2/25 V131b.01 **soba, v katero je vhod iz dnevnne sobe (hiše)** *E* chamber / room with the entrance from the living room *D* Kammer (mit dem Eingang aus dem Wohnzimmer) *F* pièce dans laquelle on entre par la porte dans la salle de séjour *I* stanza comunicante con la stanza principale *Fri* stanza comunicante con la stanza principale *P* передние сени *H* soba, u koju se ulazi iz dnevnog boravka *M* az a szoba, amelyből a (ház) nappalija nyílik
- 2/26 V131A.01 **spalnica (kamra)** *E* bedroom (den) *D* Schlafzimmer *F* chambre *I* camera da letto *Fri* cjamare di durmî *P* почивальня, чулан, покойные хоромы *H* spavaonica *M* hálószoba
- 2/27 V713.01 **izba, ispa** *E* a simple room, chamber *D* einfaches Zimmer, Kammer *F* pièce *I* stanzetta per i familiari adulti non sposati *Fri* stanzin pai vedrans *P* изба *H* izba *M* elsőszoba

- 2/28 V130a.01 **podstrešna soba** *E* attic room *D* Dachkammer *F* mansarde *I* soffitta, mansarda *Fri* cjust, solâr *P* каморка *H* soba na tavanu *M* tetőtéri szoba
- 2/29 V132.01 **podstrešje** *E* loft, attic *D* Dachboden, Dachgeschoss *F* grenier *I* sottotetto, soffitta *Fri* cjust, soffite *P* чердак *H* potkrovlje *M* tetőtér
- 2/30 V133.01 **stopnice** *E* the stairs *D* Treppe, Stiege *F* escalier *I* scale *Fri* scjalis *P* лестница *H* stuba, stepenice *M* lépcső
- 2/31 V130.01 **shramba** *E* pantry, storage *D* Speisekammer, Vorratskammer *F* garde-manger *I* dispensa *Fri* camarin, dispense *P* кладовка *H* ostava *M* kamra
- 2/32 V157.01 **klet** *E* basement *D* Keller *F* sous-sol *I* cantina (ripostiglio per conservare le patate, cantina per la conservazione del vino) *Fri* cjanive, cantine (sucrit di conservâ lis patatis, cjanive, cantine di tignî il vin) *P* клетъ / подклет, подвал, погреб *H* podrum *M* pince
- 2/33 V779(a).01 **postelja** *E* bed *D* Bett *F* lit *I* letto *Fri* jet *P* кровать *H* krevet *M* ágy
- 2/34 V466.01 **pograd v koči** *E* a bunk bed in a mountain hut *D* Pritsche in einer Almhütte *F* lits superposés dans un chalet *I* pancaccio, letto a castello *Fri* jet in cjistiel *P* полати, нары *H* krevet na kat *M* priccs
- 2/35 V106.01 **rjuha** *E* sheet *D* Betttuch *F* drap de lit *I* lenzuolo *Fri* bleon, linzûl *P* простыня *H* plahta *M* lepedő
- 2/36 V107A(a).01 **blazina za pod glavo** *E* pillow / cushion *D* Kissen *F* coussin *I* cuscino *Fri* cussin *P* подушка *H* jastuk *M* párna
- 2/37 V107A(b).01 **prevleka za blazino** *E* pillowcase / cushion cover *D* Kissenüberzug *F* housse de coussin *I* federa per cuscini *Fri* cussignele, intimele pai cussins *P* наволочка *H* navlaka *M* párnahuzat
- 2/38 V107B(a).01 **blazina za čez celo posteljo** *E* mattress or duvet *D* Bettdecke *F* paillasse *I* guanciaie *Fri* cussin *P* покрывало *H* madrac *M* dunyha
- 2/39 V146A.01 **štedilnik** *E* stove, cooker *D* Herd, Kochherd, Küchenherd *F* cuisinière *I* forno, cucina economica *Fri* for, spolert *P* плита *H* štednjak *M* tűzhely
- 2/40 V147A.01 **peč** *E* farmhouse stove, furnace, oven *D* Ofen *F* poêle *I* forno a legna *Fri* for a lens *P* печь *H* peč *M* kemence
- 2/41 V147B.01 **ognjišče** *E* fireplace, fire stove *D* Feuerherd *F* foyer *I* focolare *Fri* fogolâr *P* очаг, кострище (место для костра) *H* ognjište *M* tűzhely
- 2/42 V148.01 **burkle (priprava za devanje posode v peč)** *E* oven fork (appliance for putting dishes in the oven) *D* Ofengabel *F* outil servant à mettre des casseroles dans le four *I* strumento di ferro con un lungo manico per manovrare le pentole nei forni a legna *Fri* imprest di fier cuntun mani lunc che al covente par remenâ lis citis intai fors a lens *P* ухват *H* burklje (priprema za davanje posuda u peč) *M* kemencevilla (edények kemencébe helyezésére szolgáló eszköz)
- 2/43 V149.01 **lonec** *E* pot *D* Topf *F* marmite *I* pentola *Fri* cite *P* горшок, кастрюля *H* lonac *M* fazék
- 2/44 V150.01 in V469.01 **kotel** *E* cauldron, pot *D* Kessel *F* chaudron *I* paiolo *Fri* cjaldir *P* котёл *H* kotao *M* üst

- 2/45 V467.01 **vedro** *E* bucket *D* Eimer *F* seau *I* secchio *Fri* seglot, podin *P* ведро
H vedro *M* vödör
- 2/46 V468.01 **kad** *E* tub *D* Wanne, Trog *F* cuve *I* tinozza *Fri* podine, brente
P ванная *H* kada *M* kád
- 2/47 V152.01 **vilice** *E* fork *D* Gabel *F* fourchette *I* forchetta *Fri* piron *P* вилка
H vilica *M* villa
- 2/48 V153A.01 **nož** *E* knife *D* Messer *F* couteau *I* coltello *Fri* curtis *P* нож *H* nož
M kés
- 2/49 V153B.01 **žepni nož (razne vrste)** *E* pocket knife (various types) *D* Taschenmesser
F couteau de poche *I* temperino *Fri* britul *P* карманный нож, перочинный
ножик *H* džepni nožić *M* zsebkés (különböző fajtájú)
- 2/50 V153C.01 **britev** *E* razor *D* Rasiermesser *F* rasoir *I* rasoio *Fri* rasadôr, rasôr
P бритва *H* britva *M* borotva
- 2/51 V108.01 **brisača** *E* towel *D* Handtuch *F* essuie-mains *I* asciugamano *Fri* suiemán
P полотенце *H* ručnik *M* törölköző
- 2/52 V109.01 **cunja** *E* cloth, rag *D* Lappen, Tuch *F* chiffon *I* straccio *Fri* peçot
P тряпка *H* krpa *M* rongy
- 2/53 V161a.01 **kurnica** *E* chicken coop (where hen sleep) *D* Hühnerstall *F* poulailler
I pollaio *Fri* pulinâr, gjalinâr *P* курятник, насест *H* kokošinjac *M* tyúkól (ahol
a tyukok alszanak)
- 2/54 V161(a).01 **hlev za krave** *E* cowshed / barn for cows *D* Kuhstall *F* étable à
vaches *I* stalla per le mucche *Fri* stale pes vacjis *P* коровий хлев, коровник
H staja *M* tehénistálló
- 2/55 V161(b).01 **hlev za ovce** *E* sheep barn / a barn for sheep *D* Schafstall *F* bergerie
I ovile *Fri* tamar *P* овчарня, хлев для овец *H* staja za ovce, ovčarnik *M* birkaakol
- 2/56 V161(c).01 **hlev za svinje** *E* pig sty / stables for pigs *D* Schweinestall *F* porcherie
I porcile *Fri* cjôt *P* хлев/сарай для свиней, свинарник *H* staja za svinje, svinjac
M disznóól
- 2/57 V163.01 **čebelnjak** *E* beehive / bee house *D* Bienenhaus *F* rucher *I* apiario
Fri tese fate par dâur sotet ai boçs *P* улей *H* pčelinjak *M* méhkaptár
- 2/58 V202.01 **med** *E* honey *D* Honig *F* miel *I* miele *Fri* mîl *P* мёд *H* med *M* méz
- 2/59 V203.01 **satovje** *E* honeycomb *D* Bienenwabe *F* rayons de miel *I* favo *Fri*
celet, pietin *P* (улиные) соты *H* saće *M* lép
- 2/60 V204.01 **vosek** *E* wax *D* Wachs *F* cire *I* cera *Fri* cere *P* Бокс *H* vosak *M* viasz
- 2/61 V162A.01 **skedenj** *E* barn *D* Scheune *F* grange *I* fienile *Fri* toblât *P* сарай,
сеновал *H* štagalj *M* pajta
- 2/62 V162B.01 **petra** *E* scaffold boards in barns for storing hay *D* Brettergerüst in
Scheunen zur Aufbewahrung von Heu *F* grenier de l'étable ou de la grange destiné
à conserver du foin *I* Solaio per il fieno *Fri* solâr par fen *P* чердак для сена
H potkrovlje gdje se drži sijeno *M* padlás, istállópadrás
- 2/63 V162C.01 **gumno** *E* barn *D* Dreschtenne *F* aire de battage *I* aia *Fri* arie, batût
P гумно *H* gumno *M* szérű

- 2/64 V164.01 **stranišče** *E* toilet, bathroom *D* Häuschen, Abtritt, Abort *F* toilettes *I* gabinetto, cesso *Fri* gabinet, cabôt *P* туалет, отхожее место *H* zahod *M* árnyékszék
- 2/65 V573.01 **gnoj** *E* manure *D* Mist *F* fumier *I* letame *Fri* ledan *P* дерьмо *H* gnoj *M* trágya
- 2/66 V165(a).01 **sadni vrt** *E* orchard / fruit garden *D* Obstgarten *F* verger *I* frutteto *Fri* broili *P* огород для ягод *H* vočnjak *M* gyümölcsöskert
- 2/67 V165(b).01 **vrt za zelenjavo in rože** *E* vegetable and flower garden *D* Gemüse- und Blumengarten *F* jardin potager et de fleurs *I* orto, giardino *Fri* ort, zardin *P* огород (цветник) *H* povrtnjak, cvjetnjak *M* zöldségeskert
- 2/68 V166.01 **greda** *E* bed, patch *D* Beet *F* carré *I* aiola *Fri* jeche, strop, plet *P* грядка *H* leha, greda *M* ágyás
- 2/69 V168A.01 **studenec** *E* source *D* Quelle *F* ruisselet *I* fonte, sorgente *Fri* fontane *P* ключ, родник, источник *H* studenac, izvor *M* kút
- 2/70 V168B.01 **vodnjak** *E* fountain, water fountain *D* Brunnen, Wasserbrunnen *F* puits *I* pozzo *Fri* роç *P* колодец *H* bunar *M* kút
- 2/71 V169.01 **korito, korito za vodo, korito za prašiče** *E* trough, sink for water / water trough, trough for the pigs / pig feeding trough *D* Trog, Wassertrog, Schweinefuttertrog *F* auge, abreuvoir, auge à cochons *I* vasca, trogolo; trogolo per maiali *Fri* vascje, laip; lavel; cjaup *P* корыто, корыто для воды, корыто / поилка для свиней *H* korito, korito za vodu, korito za svinje *M* teknő, vizes teknő, disznóteknő
- 2/72 V158A.01 **drva** *E* wood / firewood *D* Brennholz *F* bois à brûler *I* legna *Fri* lens *P* дрова *H* drva *M* fa
- 2/73 V317.01 **poleno** *E* log *D* Scheit, Holzscheid *F* bûche *I* ceppo *Fri* çoc *P* полено *H* cjepanica *M* hasábfa
- 2/74 V158B.01 **butara (nasekano dračje ali vejevje, povezano v snop)** *E* faggot (wood pile in a bundle) *D* Rutenbündel *F* fagot *I* fascina *Fri* Fassine *P* связка/вязанка дров *H* svežanj pruča *M* rózse (kötegelt, összeösszevágott ág)
- 2/75 V170.01 **tnalo (kos lesa, na katerem sekajo drva)** *E* wooden block (a piece of wood (for chopping wood)) *D* Holzklotz (zum Hacken des Holzes) *F* billot *I* ceppo sul quale si spacca la legna *Fri* çoc par crevâi parsore i lens *P* колодка, чурбан *H* panj za cijepanje drva *M* tuskó (fadarab, amelyen fát vágnak)
- 2/76 V171(a).01 **cepiti (drva na drobno)** *E* to split (wood) *D* (Holz) spalten *F* fendre (du bois) *I* spaccare la legna *Fri* crevâ i lens *P* расщеплять /раскалывать дрова (на мелкие щепки) *H* cijepati *M* hasogat (fát apróra)
- 2/77 V171(b).01 **sekati** *E* to chop (wood) *D* (Holz) hacken *F* couper *I* tagliare *Fri* taiâ *P* колоть/рубить дрова *H* sjeći *M* vág
- 2/78 V315(a).01 **sekira – navadna** *E* axe *D* Axt *F* hache *I* accetta, scure *Fri* manarie, manarin *P* топор *H* sjekira *M* fejsze – közönséges
- 2/79 V316.01 **toporišče (pri sekiri)** *E* axe handle *D* Axtstiel *F* manche (de hache) *I* manico *Fri* mani *P* топориче *H* sjekirište/držalja sekire *M* nyél (fejsze)

- 2/80 V437.01 **žagati** *E* saw(ing) *D* sägen *F* scier *I* segare *Fri* seâ *P* пилить *H* piliti
M fürészel
- 2/81 V713.02 **izba, ispa – pomen** *E* izba, ispa – meaning *D* izba, ispa – Bedeutung
F Déterminez le sens du mot *izba, ispa*. *I* Cosa vuol dire *izba, ispa*? *Fri* Ce vuol dire *izba, ispa*? *P* изба (*izba, ispa*) – значение *H* Odrediti također značenje riječi *izba, ispa*. *M* izba, ispa – jelentése
- 2/82 V131B.01 **čumnata – pomen** *E* čumnata – meaning *D* čumnata – Bedeutung
F Si le mot *čumnata* est connu, déterminez le sens. *I* Cosa vuol dire *čumnata*?
Fri Ce vuol dire *čumnata*? *P* čumnata – значение *H* Ako je riječ *čumnata* poznata, odrediti značenje. *M* čumnata – jelentése
- 2/83 V202.03 **med – pomen** *E* med – meaning *D* med – Bedeutung *F* Si le mot *med* est connu, déterminez le sens. *I* Cosa vuol dire *med*? *Fri* Ce vuol dire *med*?
P мед – значение *H* Ako je riječ *med* poznata, odrediti značenje. *M* med – jelentése
- 2/84 V170.02 **tnalo – pomen** *E* tnalo – meaning *D* tnalo – Bedeutung *F* Est-ce que le mot *tnalo* a un autre sens? *I* Cosa vuol dire *tnalo*? *Fri* Ce vuol dire *tnalo*?
P тнало – значение *H* Ima li riječ *tnalo* koje drugo značenje? *M* tnalo – jelentése
- 2/85 V171(a).03 **cepiti – pomen** *E* cepiti – meaning *D* cepiti – Bedeutung *F* Déterminez le sens du mot *cepiti*. *I* Cosa vuol dire *cepiti*? *Fri* Ce vuol dire *cepiti*? *P* cepiti – значение *H* cepiti – značenje *M* cepiti – jelentése
- 2/86 V171(b).03 **sekati – pomen** *E* sekati – meaning *D* sekati – Bedeutung *F* Déterminez le sens du mot *sekati*. *I* Cosa vuol dire *sekati*? *Fri* Ce vuol dire *cepiti*? *P* sekati – значение *H* sekati – značenje *M* sekati – jelentése
- 2/87 V143A.01 **slama** *E* straw *D* Stroh *F* paille *I* paglia *Fri* paie *P* солома *H* slama
M szalma
- 2/88 V151.01 **žlica** *E* spoon *D* Löffel *F* cuillère *I* cucchiaio *Fri* sedon *P* ложка
H žlica *M* kanál

Prevod: **D (nemško)** Hubert Bergmann; **E (angleško)** Tjaša Jakop; **F (francosko)** Mitja Trojar; **I (italijansko)** Danila Zuljan Kumar, Matej Šekli, Giorgio Cadorini; **Fri (furlansko)** Matej Šekli, Giorgio Cadorini; **P (rusko)** Irina Makarova Tominec; **M (madžarsko)** Marija Bajzek Lukač; **H (hrvaško)** Januška Gostenčnik.

1.7 Abecedni seznam vprašanj v SLA 2 s številko vprašanja in komentarja/karte

blazina za čez celo posteljo	V107B(a).01	(2/38)
blazina za pod glavo	V107A(a).01	(2/36)
brisača	V108.01	(2/51)
britev	V153C.01	(2/50)
burkle (priprava za devanje posode v peč)	V148.01	(2/42)
butara	V158B.01	(2/74)
cepiti (drva na drobno)	V171(a).01	(2/76)
cepiti – pomen	V171(a).03	(2/85)
cunja	V109.01	(2/52)
čebelnjak	V163.01	(2/57)
čumnata – pomen	V131B.01	(2/82)
dnevna soba (hiša)	V131a.01	(2/24)
drva	V158A.01	(2/72)
duri	V707.01	(2/5)
gnoj	V573.01	(2/65)
greda	V166.01	(2/68)
gumno	V162C.01	(2/63)
hiša	V129A.01	(2/2)
hlev za krave	V161(a).01	(2/54)
hlev za ovce	V161(b).01	(2/55)
hlev za svinje	V161(c).01	(2/56)
izba, ispa	V713.01	(2/27)
izba, ispa – pomen	V713.02	(2/81)
kad	V468.01	(2/46)
klet	V157.01	(2/32)
ključ	V136.01	(2/7)
ključavnica	V747(a).09	(2/8)
kljuka pri vratih	V285(b).01	(2/9)
kmetija	V180.01	(2/1)
korito	V169.01	(2/71)
kotel	V150.01 in V469.01	(2/44)
kuhinja	V146B.01	(2/23)
kurnica	V161a.01	(2/53)
lonec	V149.01	(2/43)
med	V202.01	(2/58)
med – pomen	V202.03	(2/83)
nož	V153A.01	(2/48)
ognjišče	V147B.01	(2/41)
okno	V145.01	(2/10)
omet	V142.01	(2/17)
peč	V147A.01	(2/40)
petra	V162B.01	(2/62)

podboj	V135.01	(2/6)
podstrešje	V132.01	(2/29)
podstrešna soba	V130a.01	(2/28)
pograd v koči	V466.01	(2/34)
poleno	V317.01	(2/73)
postelja	V779(a).01	(2/33)
prevleka za blazino	V107A(b).01	(2/37)
rjuha	V106.01	(2/35)
sadni vrt	V165(a).01	(2/66)
satovje	V203.01	(2/59)
sekati	V171(b).01	(2/77)
sekati – pomen	V171(b).03	(2/86)
sekira – navadna	V315(a).01	(2/78)
shramba	V130.01	(2/31)
skedenj	V162A.01	(2/61)
slaba hiša	V129B.01	(2/3)
slama	V143A.01	(2/87)
soba, v katero je vhod iz dnevne sobe (hiše)	V131b.01	(2/25)
spalnica (kamra)	V131A.01	(2/26)
steklo – splošni izraz	V144(a).01	(2/11)
stopnice	V133.01	(2/30)
stranišče	V164.01	(2/64)
streha	V159.01	(2/20)
strešna opeka	V141(b).01	(2/19)
strop	V139.01	(2/14)
studenec	V168A.01	(2/69)
šipa	V144(b).01	(2/12)
škopa (slama za pokrivanje strehe)	V143B.01	(2/21)
štedilnik	V146A.01	(2/39)
tla	V138.01	(2/13)
tnalo (kos lesa, na katerem sekajo drva)	V170.01	(2/75)
tnalo – pomen	V170.02	(2/84)
toporišče (pri sekiri)	V316.01	(2/79)
vedro	V467.01	(2/45)
veža	V730b.01	(2/22)
vilice	V152.01	(2/47)
vmesna notranja stena v hiši	V140(a).01	(2/15)
vodnjak	V168B.01	(2/70)
vosek	V204.01	(2/60)
vrata	V134.01	(2/4)
vrt za zelenjavo in rože	V165(b).01	(2/67)
zidna opeka	V141(a).01	(2/18)
zunanjí zidovi hiše	V140(b).01	(2/16)
žagati	V437.01	(2/80)
žepni nož (razne vrste)	V153B.01	(2/49)
žlica	V151.01	(2/88)

1.11 Morfološka analiza (Matej Šekli)

V razdelku *Morfološka analiza* je prikazana oblikovna/morfemska zgradba kartiranih leksemov. Poknjiženi obliki leksema, ki je natisnjena krepko in morfemsko ni segmentirana, sledi njen praslovanski transponat, slednjemu pa njegovi besedotvorni predhodniki oziroma tujejezični viri.

Iztočnice v morfološki analizi so razvrščene po besednih družinah od najpogostejših, tj. najbolj razširjenih, k redkejšim leksemom, pri čemer netvorjenemu, nižje stopnje tvorjenemu leksemu sledijo druge tvorjenke z istim korenem oziroma besedne zveze z istim jedrom. Neprevzetemu besedju sledi prevzeto besedje iz jezikov v stiku, na koncu se pojavlja morfološko nejasno besedje.

Z velikimi črkami so zapisani glasovi, ki v posameznih narečnih govorih sporadično izkazujejo neregularne odraze (npr. **štuK** < *(*štuk*)-ъ ← nem. *Stuck* ‘zmes drobnega peska, apnenega mleka, mavca za izdelavo štukatur’ // ← it. *stucco* ‘zmes drobnega peska, apnenega mleka in mavca’ (K ≥ x v T118)). Z vezajem (tj. brez podane končnice) so označene oblike, pri katerih iz zabeleženega gradiva (v neosnovnih sklonskih oblikah) ni bilo vedno mogoče izluščiti osnovne oblike (imenovalnik) oziroma se leksem pojavlja v različnih slovničnih številih (npr. **škop-** (škop) < *(*škop*)- ← stvnem. *scoup* ‘snop, otep slame’).

V atlasu prikazano besedje se glede na izvor deli na neprevzeto in prevzeto. Neprevzeto besedje je bilo v slovenske krajevne govore podedovano iz praslovanščine ali je nastalo v slovenščini oziroma v eni od faz njenega oblikovanja. Prevzeto besedje je bilo v slovenske krajevne govore prevzeto iz (ozemeljsko stičnih ali nestičnih) idiomov v stiku. V obeh primerih je podano njegovo izhodišče ali/in etimon.

Izhodišče je »(pri avtohtonih besedah) razvojna stopnja besede, iz katere so se v času samostojnih jezikovnih razvojev po glasovnih zakonih razvili posameznojezični refleksi; (pri izposojenkah) tujejezična beseda, ki je (posredna ali neposredna) predloga za izposoj v več jezikov« (Snoj 2003: XVIII).

»Za etimologijo besede je ključno vodilo njen formalni = izrazni del, pomenski del in realija, na katero se nanaša, pa sta pri iskanju najbolj ustreznega besedotvornega ali le pomenskega predhodnika = etimona, ki etimološko razlago sploh omogoča, nujna in obvezna usmerjevalca« (Furlan 2013: 23).

1.11.1 Neprevzeto besedje

Pri neprevzetem besedju je najprej navedena poknjižena oblika leksema, ki je natisnjena krepko in morfemsko ni segmentirana. Za znakoma < oziroma ≤, ki nakazujeta regularni oziroma neregularni jezikovni razvoj, je podan praslovanski transponat, ki je opremljen z zvezdico kot znakom rekonstrukcije in je morfemsko segmentiran. Pri tem ne gre samo za praslovanske rekonstrukte (tj. praslovanske oblike, ki so nastale v praslovanščini), temveč tudi za panhrone praslovanske transponate (tj. oblike, ki so lahko praslovanske ali pa so nastale kasneje v posameznih slovenskih narečnih

govorih, upošteva po inerciji praslovanske besedotvorne, glasovne in naglasne zakonitosti ali pa tudi ne), ki so samo zapisani v praslovanski glasovni podobi.

Praslovanski rekonstrukti in transponati ter njihovi besedotvorni predhodniki (motivirajoče besede) so podani v rekonstruirani glasovni podobi pozne praslovanščine. »V tradiciji primerjalnega jezikoslovja slovanskih jezikov praslovanska rekonstrukcija ni razumljena kot prikaz zgodovinsko realnega praslovanskega glasovnega sistema v nekem točno določenem času in na nekem točno določenem prostoru, temveč kot panhrona abstrakcija glasovnega izhodišča vseh slovanskih jezikov. Tako razumljena, dogovorna praslovanska rekonstrukcija vključuje tiste praslovanske glasovne spremembe, ki so splošnoslovanske, ne pa tudi tistih, ki so nesplošnoslovanske, ne glede na njihovo relativnokronološko zaporedje.« (Šekli 2014: 299)

1.11.1.1 Glasovna podoba

Praslovanska rekonstrukcija predvideva naslednji glasovni sistem:

- a) samoglasniki (vokali): **i*, **y* (*jery*, srednji *i*-jevski samoglasnik, »trdi i«), **u*, **b* (*jer*, sprednji polglasnik, palatalni redukcijski samoglasnik), **b* (*jor*, zadnji polglasnik, velarni redukcijski samoglasnik), **e*, **o*, **e* (sprednji nosni samoglasnik), **o* (zadnji nosni samoglasnik), **ě* (*jat*, ki je bil široki *e*-jevski samoglasnik), **a*;
- b) dvoglasniške zveze (dvofonemska zaporedja kratki samoglasnik + jezičnik v položaju pred soglasnikom): **Cerc*, **CelC*, **(C)orC*, **(C)olC*; **CbrC*, **CblC*, **CbrC*, **CblC*;
- c) zvočniki (sonanti): drsnika (glajda) **j* [i], **v* [u]; jezičnika (likvidi) **r*, **l*; nosnika (nazala) **m*, **n*;
- č) nezvočniki (obstruenti): ustničnika (labiala) **p*, **b*; zobniki (dentali) **t*, **d*; **s*, **z*; trdonebniki (palatali) **tʲ*, **dʲ*, **nʲ*, **lʲ*, **rʲ*; **č*, **š*, **ž* [**čʲ*, **šʲ*, **žʲ*]; **šč*, **žž* [**ščʲ*, **žžʲ*]; **c*, **ʒ*, **sʲ* [**čʲ*, **žʲ*, **sʲ*]; mehkonebniki (velari) **k*, **g*, **x*.

1.11.1.2 Oblikoglasna podoba

S stališča oblikovne/morfemske podobe leksema so problematični praslovanski trdonebniki **tʲ*, **dʲ*, **nʲ*, **lʲ*, **rʲ*; **č*, **ž*, **š*; **šč*, **žž*, ki so nastali po praslovanski jotaciji (**tj*, **dj*, **nj*, **lj*, **rj*; **kj*, **gj*, **xj*; **skj*/**stj*, **zgj*/**zdj* > **tʲ*, **dʲ*, **nʲ*, **lʲ*, **rʲ*; **č*, **ž*, **š*; **šč*, **žž*) oziroma po poenostavitvi soglasniških sklopov (**ktʲ*/**gtʲ*/**xtʲ* > **tʲ*). Pri tem je do tovrstnih soglasniških sprememb pogosto prišlo prav na morfemski meji, posledica česar je, da so v teh primerih prvotne morfemske meje leksema nerazvidne.

Na morfemskih mejah pojavljajoče se praslovanske premene, ki so nastale po praslovanski starejši regresivni (prvi) palatalizaciji velarov oziroma so se iz podegovanih tvorjenk razširile na tvorjenke istega tipa, s stališča morfološke analize niso problematične (npr. **ovčjak** < **ovbč-bj-ak-b* ← **ovbc-a* 'ovca').

Na morfemskih mejah pojavljajoče se praslovanske premene, ki so nastale po praslovanski jotaciji ali s poenostavitvijo soglasniških sklopov oziroma so se iz

podedovanih tvorjenk razširile na tvorjenke istega tipa, pa so s stališča morfemske analize v nekaterih primerih problematične, saj brišejo razvidnost morfemskih mej, ki so na primer pred nastankom jotacije potekale med netrdonebnikom in *j. V primeru, da podajanje praslovanskega trdonebnika na razvidnost poznopraslovanske morfemske zgradbe oblike ne vpliva, je v morfološki analizi podan trdonebnik. Tako so na primer podane pripone *-bñ-b, *-bñ-ak-b, *-it-b, *-ar-b, *-č-b, *-č-a in ne morda *-bnj-b, *-bn-jak-b, *-itj-b, *-arj-b, *-kj-b, *-kj-a (npr. **panjiček** < *pñ-iť-bk-b ← *pñ-b ‘štor, parobek’). V primeru, da oblika s praslovanskim trdonebnikom vpliva na morfološko analizo, sta podani poznopraslovanska oblika s trdonebnikom in oblika pred glasovno spremembo (npr. **napušč** < *na-pušč-b < *na-pust-j-b ← *na-pust-i-ti / *na-puščati ← *na- ‘na’ + *pust-i-ti ‘pustiti’ / *puščati (< *pust-ja-ti) ‘puščati’; **ovčnjak** < *ovč-bñ-ak-b ← *ovč-a ‘ovca’; **obvrženo** < *obv-vrž-e-n-o ← *obv-verťi (< *obv-verg-ti) ← *obv ‘okoli’ + *verťi < *verg-ti ‘vreči, zalučati’).

Praslovanski soglasniki, ki so se izgubili po praslovanski poenostavitvi soglasniških sklopov, so nakazani v oklepaju (npr. **omet** < *o(b)-met-b ← *o(b)-met-a-ti ← *ob- ‘ob, pri, okoli’ + *met-a-ti ‘metati’ ← *mesti (< *met-ti) ‘mesti, pometati, metati’; **obešenka** < *ob-(v)ěš-e-n-čk-a (< *ob-(v)ěš-jen-čk-a) ← *ob-(v)ěš-i-ti ‘obesiti’ ← *ob- ‘okrog, ob-’ + *věš-i-ti ‘vesiti’).

1.11.1.3 Besedotvorna podoba

Praslovansko izhodišče in njegov morebitni etimon sta morfološko segmentirana na morfeme, in sicer so prikazani korenski, besedotvorni in končniški morfem.

Leksemi so na praslovanski sinhroni ravni besedotvorno nemotivirani ali netvorjeni (tj. z morfološko zgradbo koren + končnica) ali besedotvorno motivirani ali tvorjeni (tj. z morfološko zgradbo koren + besedotvorno obrazilo + končnica).

Leksem je sinhrono gledano tvorjen, če je v opazovanem jezikovnem sistemu mogoče najti njegovega besedotvornega predhodnika (njegovo motivirajočo besedo) in/ali njegovo besedotvorno obrazilo:

- a) prisotnost besedotvornega predhodnika in prisotnost besedotvornega obrazila neposredno kažeta na tvorjenost leksema (npr. **breme** < *ber-me ‘breme’ ← *bbr-a-ti *ber-q ‘nabirati, zbirati’; **držalo** < *dvrž-a-dl-o ← *dvrž-a-ti ‘držati’);
- b) prisotnost samo besedotvornega predhodnika (npr. **sekira** < *sěk-yr-a ← *sěťi (< *sěk-ti), *sěk-a-ti ‘seči, sekati’) ali samo besedotvornega obrazila (npr. pripone *-ic-a v **žlica** < *lžic-a ‘žlica’) posredno kažeta na tvorjenost leksema, pri čemer je tvorjenost leksema nakazana samo v primeru, da je besedotvorni predhodnik (praslovansko) sinhrono razviden (npr. **konec** < *kon-čc-b ← *kon-b ‘konec, začetek’, toda **lonec** < *lončc-b ‘glinen lonec, glinena skleda’).

Leksem je sinhrono gledano netvorjen, če v opazovanem jezikovnem sistemu ni mogoče najti ne njegovega besedotvornega predhodnika ne njegovega besedotvornega obrazila (npr. **slama** < *solm-a ‘slama’).

Besedotvorni predhodniki (motivirajoče besede) so leksemi, iz katerih so kartirani leksemi tvorjeni. V morfološki analizi so prikazani bližnji besedotvorni predhodniki, tj. osnovne oblike besed, iz katerih je leksem sestavljen (npr. **greda za rože** < **grəd-a za (rož)-ę* ← **grəd-a* ‘za obdelovanje primeren kos zemljišča, leha’ + **za* ‘za’ + *(*rož*)-*a* (← stvnem. *rōsa*, srvnem. *rōse* ‘vrtnica’)) oziroma (ne vedno neposredni) besedotvorni predhodniki (npr. **ročnik** ← **rǫk-a* ‘roka’, **lesena hiša** < **lēš-en-a (xyš)-a* ← **lēš-ъ* ‘les’ + *(*xyš*)-*a*, **zidarski cigel** < **zid-ar’-bšk-ъ-j-ъ* (*cigъl*)-*ъ* ← **zid-ar’-ъ* ‘zidar’ + *(*cigъl*)-*ъ*, **kravjak** < **korv-bj-ak-ъ* ← **korv-a* ‘krava’); pridevniki na *-*bn-ъ*, *-*en-ъ*, *-*bšk-ъ*, *-*bj-ъ* ... niso navajani (ne npr. **ročnik** < **rǫč-bn-ik-ъ* ← **rǫk-a* ‘roka’, **lesena hiša** < **lēš-en-a (xyš)-a* ← **lēš-en-ъ* ‘lesen’ (← **lēš-ъ* ‘les’) + *(*xyš*)-*a*, **zidarski cigel** < **zid-ar’-bšk-ъ-j-ъ* (*cigъl*)-*ъ* ← **zid-ar’-bšk-ъ* ‘zidarski’ (← **zid-ar’-ъ* ‘zidar’) + *(*cigъl*)-*ъ*, **kravjak** < **korv-bj-ak-ъ* ← **korv-bj-ъ* ‘kravji’ ← **korv-a* ‘krava’).

Pregibne besedne vrste so navedene v svoji osnovni obliki. Samostalniki so podani v imenovalniku (ednine oziroma množine, če gre za samomnožinski samostalnik); če samostalnik izkazuje premeno osnove, je podan tudi rodilnik; če izhodišče za slovenščino ni praslovanski imenovalnik, je podan rodilnik ali kateri drugi odvisni sklon (npr. **svinja** < **svin-bj-a* ← **svin-i*, rod. **svin-bj-e* ‘svinja’; **kamen** < tož. **kamen-ъ* od **kamy*, rod. **kamen-e* ‘kamen’). Pridevniki so navedeni v imenovalniku ednine moškega spola. Glagoli se navajajo v nedoločniku (npr. **mlatiti** < **molt-i-ti* ‘mlatiti’), prva oseba ednine sedanjika je dodana v primeru, da glagol v korenu izkazuje prevojno premeno (npr. **vreči** < **verfi* (< **verg-ti*) **vъrgo* ‘vreči, zalučati’; **postelja** < **po-stel’a* (< **po-stel-j-a*) ← **po-stъl-a-ti* **po-stelъ* ← **po-* ‘po’ + **stъl-a-ti* **stelъ* (< **stel-ję*) ‘razprostrirati, postiljati, nastiljati’).

Predpone sestavljenih glagolov in samostalnikov ter morebitni enakozvočni predlogi so pomensko razloženi na sledeči način: **jъz*- oz. **jъz* ‘iz’, **medb-* oz. **medb* in **medi-* oz. **medi* ‘med’, **na-* oz. **na* ‘na’, **ob-/obъ-/obъ-* oz. **ob*/**obъ*/**obъ* ‘ob, pri, okoli’, **orz-* ‘raz-’, **ot-/otъ-* ‘od, proč’ oz. **otъ* ‘od’, **per-* ‘skozi, prek, čez, k’, **perđb-* oz. **perđb* ‘pred’, **po-* ‘po’, **podъ-* oz. **podъ* ‘pod’, **pri-* oz. **pri* ‘pri’, **sъ(n)-* oz. **sъ(n)* z or. ‘skupaj z’, **sъ(n)-* oz. **sъ(n)* z rod. ‘od zgoraj navzdol’, **u-* ‘proč’, **vъ(n)-* ‘v’, **vъz-* ‘gor, nazaj’, **za-* oz. **za* ‘za’.

1.11.1.4 Pomenska podoba

V razdelku *Morfološka analiza* je podan tudi pomen neprevzetega izhodišča kartirane leksema in/ali njegovega etimona.

V primeru, da je izhodišče leksema podedovano iz praslovanske, je podan njegov praslovanski leksikalizirani pomen (in ne njegov prvotni pomen, tj. pomen, ki ga je leksem imel ob svojem nastanku; informacijo o prvotnem pomenu leksema podaja etimološki slovar) (npr. **nož** < **nož-b* ‘nož’ in ne morda *‘kar bode, prebode’, saj gre za izglagolsk(okorensk)i samostalnik iz korena ide. **neg^h*- ‘bosti, prebosti’ s prvotnim pomenom vršilec/vršilnik dejanja: ide. **noğ^h-i-o-s* *‘kar bode, prebode’

> psl. **nož-b* ‘nož’; **rebro** < **rebro* ‘rebro’ (in ne morda **‘kar pokriva’*, ker je beseda izpeljana iz korena ide. **reb^h-* ‘pokrivati’: ide. **reb^h-ro-m* **‘kar pokriva’* > psl. **rebro* ‘rebro’).

V primeru, da izhodišče leksema ni podedovano iz praslovanščine, je navadno naveden njegov transponat ter transponatov(i) besedotvorni predhodnik(i), pomen je naveden samo pri besedotvornem predhodniku, saj je pomen tvorjenke sestavljen iz pomena besedotvornega predhodnika in pomena besedotvornega obrazila (npr. **mlatilnica** < **molt-i-l-bn-ic-a* ← **molt-i-ti* ‘mlatiti’).

Pomenske spremembe, do katerih je prišlo od praslovanščine do slovenščine, so razvidne iz primerjave med navedenim praslovanskim in kartografiranim pomenom (npr. pri odgovorih na vprašanje SLA V150 in V469 ‘kotel’ je med drugim naveden leksem **lonec** < **lonc-b* ‘glinen lonec, glinena skleda’, iz česar je razvidno, da je od praslovanščine do slovenščine prišlo do pomenske spremembe **‘glinen lonec, glinena skleda’* ≥ ‘kotel’).

1.11.2 Prevzeto besedje

Pri prevzetem besedju je najprej navedena poknjžena oblika leksema, ki je natisnjena krepko in morfemsko ni segmentirana. Za znakom ←, ki nakazuje smer prevzema leksema, je podan transponat, ki je opremljen z zvezdico kot znakom rekonstrukcije in je morfemsko segmentiran. Prevzete prvine leksema, ki so lahko koren, izpeljani koren ali besedotvorno obrazilo, so zapisane v okroglih oklepajih, zunaj oklepaja so navedeni neprevzeti morfemi.

Tujejezični viri so tisti leksemi, ki so bili prevzeti v slovenščino in v njej oblikovno prilagojeni (tj. tisti, ki se pregibajo z neničto končnico) ali tudi ne (tj. tisti, ki se pregibajo z ničto končnico), ter tisti leksemi, ki so v slovenščini služili kot besedotvorna podstava za tvorbo novih leksemov. Kot tujejezični viri slovenskega narečnega leksema so navedeni samo neposredni viri (bližnje izhodišče), in sicer v tisti časovni in zvrstni različici tujega jezika, ki je bila glede na glasovno podobo slovenskega leksema rekonstruirana kot najverjetnejši vir. V morfološki analizi niso dalje razčlenjeni.

Glasovna podoba izhodišča leksema je določena na osnovi narečne glasovne podobe dokumentiranega leksema. Če narečna glasovna podoba leksema ne izkazuje narečnih glasovnih sprememb, je kot izhodišče vzeta slednja (npr. **kesel** < **(kesl)-b* ← nem. *Kessel* ‘kotel’). Če narečna glasovna podoba leksema kaže na narečne glasovne spremembe, je podobno kot pri neprevzetem besedju potrebno upoštevati slednje (npr. **modon** < **(modon)-b* ← furl. *modon* ‘opeka, zidak’, pri čemer se v narečnih govorih z (disimilacijskim) akanjem pojavlja [madon]).

Prevzete tujejezične prvine, ki so zapisane v okroglih oklepajih, so lahko koren (npr. **čera** < **(čer)-a* ← it. *cera*, furl. *cere* ‘vosek’), izpeljani koren (npr. **vrtlec** < **v(brtb)-bc-b* ← **v(brtb)-b* ← rom. **ortulu* < lat. **hortulus* ‘vrtiček’ ← *hortus* ‘vrt’), besedotvorno obrazilo (npr. **domačija** < **dom-ať-(ij)-a* ← **dom-ať-b* ‘domač’ ←

*dom-ъ ‘dom, hiša’), končnica je prevzeta samo skupaj z leksemom (npr. **parapeto** < *(parapet)-o ← ben. it. *parapeto*, it. *parapetto* ‘ograja’). Protetični glasovi, ki so nastali v slovenščini oziroma v eni od njenih predhodnih faz, stojijo zunaj oklepaja (npr. **vrt** < *v(ъrt)-ъ ← rom. *ortu < lat. *hortus* ‘vrt’; **jevželj** < *j(evžl)-ъ ← bav. srvnem. *heusel*, srvnem. *hiuselīn*, *hiusel* ‘hišica, hiška’).

Če zaradi jezikovne podobnosti različnih možnih jezikovnih virov v prvi vrsti na glasovni ravni slednji ni nedvoumno jasen, je navedenih več možnih virov, pri čemer je prvi med navedenimi tisti, ki je najbolj verjeten. Tovrstni problem se pogosto pojavlja pri določanju različnih geolektov in sociolektov furlanščine in italijanščine (npr. **brajda** < *(brajd)-a ← ben. it. *baida*, furl. *braide* ‘majhno posestvo’; **tetoja** < *(tetoj)-a ← furl. *tetoie*, ben. it. *tetoia*, it. *tettoia* ‘koča; nadstrešek’) ter hronolektov nemščine (npr. **planka** < *(plank)-a ← srvnem. *planke*, nem. *Planke* ‘deska’). V nekaterih primerih ni mogoče določiti niti, iz katerega jezika je leksem prevzet (npr. **baraka** < *(barak)-a ← nem. *Baracke*, it. *baracca*).

Pri izposojenkah iz narečne nemščine, tj. iz (predvsem koroških in štajerskih) (južno)bavarskih narečij, natančen vir v razpoložljivi literaturi ni vedno dokumentiran, je pa razpoznaven po svojih narečnih glasovnih značilnostih (kot sta npr. onezvenečenje nemških vzglasnih zvonečih nezvočnikov in prehod *a > o*). V tem primeru je navedena knjižna nemška oblika z dodatkom *v* bav. nem. izgovoru, pri čemer so v oklepaju navedene nar. nem. glasovne spremembe (npr. **optrit** < *(aptrit)-ъ ← nem. *Abtritt* ‘odhod, odstop; stranišče’ v bav. nem. izgovoru (*a > o*)). Glasovne spremembe, ki so nastale v tujejezičnem viru, ki iz zapisa starejših jezikovnih faz niso razvidne in na katere je mogoče sklepati samo na osnovi slovenskih izposojenk, so ustrezno komentirane (npr. **hajzelj** < *(xajzl)-ъ ← avstr. bav. nem. *Häuslein* ‘hišica, hiška’ (pred prehodom bav. nem. *z > s, tj. *[haizəl] > *[haisəl]); **hajselj** < *(xajsl)-ъ ← avstr. bav. nem. *Häuslein* ‘hišica, hiška’ (po prehodu bav. nem. *z > s, tj. *[haizəl] > *[haisəl]). Nemški srednji *l* je bil lahko prevzet s slovenskim trdonebnikom *l* (npr. **dilja** < *(diļ)-a ← nem. *Diele* ‘(podna) deska’) ali slovenskim srednjim *l* (npr. **kibla** < *(kibl)-a ← avstr. bav. nem. *Kübel* ‘vedro, deža’ v bav. nem. izgovoru (*ü > i*)).

Poseben problem predstavlja besedje, prevzeto iz knjižnega jezika. Ker ne gre za besedje, v narečne govore podedovano neposredno iz praslovanščine, oziroma za besedje, iz neprevzetih ali prevzetih prvin tvorjeno v narečnih govorih, bi bilo v skladu s predstavljeno metodologijo tudi to besedje treba prikazati kot prevzeto iz druge jezikovne zvrsti (npr. **štedilnik** < *(štedilnik)-ъ ← knj. slov. *štedilnik*). Prevzema iz knjižnega jezika v vseh primerih ni mogoče nedvoumno ugotoviti. Na prevzem lahko kaže glasovna podoba leksema. Če se na primer v narečnem govoru z močnim samoglasniškim upadom pojavlja oblika brez samoglasniškega upada, je zelo verjetno, da je bila beseda prevzeta iz knjižnega jezika (npr. **brisača** < *(brisač)-a ← knj. slov. *brisača* < *brys-a-č-a ← *brys-a-ti ‘drgniti’). Če se v narečnem govoru pojavljata na primer beseda **pčela** ‘čebela’ in **čebelnjak** ‘čebelnjak’, to kaže na dejstvo, da je bila beseda *čebelnjak* v narečni govor prevzeta iz knjižnega jezika. V narečnem govoru se tujka iz knjižnega jezika lahko tudi glasovno prilagodi, s čimer je prevzem težje ugotoviti.

1.11.3 Poknjiževanje iztočnic

Leksemi z istim izhodiščem, a z različno glasovno podobo v posameznih slovenskih narečnih govorih, ki je posledica divergentnega spreminjanja v času na glasovni ravni v okviru glasovnih sprememb, so bili poknjiženi na dva načina, in sicer etimološko-zgodovinsko in glasovno-pravopisno.

Etimološko-zgodovinsko poknjiževanje v slovenščini upošteva praslovanski izvor leksema (etimološko načelo) ter spreminjanje glasovne podobe leksema v okviru regularnih glasovnih sprememb od praslovanščine do časa pravopisne in pravorečne standardizacije knjižne slovenščine v 16. oziroma 19. stoletju (zgodovinsko načelo). Tako so poknjiženi etimološko jasni leksemi in so natisnjeni neležeče (npr. **škopnica** < **(škop)-ъn-ic-a* ← **(škop)-ъ* ← stvnem. *scoup* ‘snop, otep slame’).

Glasovno-pravopisno poknjiževanje pomeni prenos narečne glasovne podobe leksema v najbližjo knjižno (glasovno poknjiževanje) ter zapis te izrazne podobe s črkovnim sestavom knjižne slovenščine (pravopisno poknjiževanje). Tako so poknjiženi etimološko ne povsem jasni leksemi in leksemi z neregularnim glasovnim razvojem ter so natisnjeni ležeče (npr. **srtel** ≤ **(na) serd-ě tьl-ъ* ‘na sredi tal’; **štirja**, nejasno).

1.12 Etnološki vidik obravnave materialne kulturne dediščine v slovenskih narečjih (Vito Hazler)

Raziskovanje materialne kulturne dediščine ostaja ena od temeljnih nalog sodobne etnologije. V zadnjih desetletjih je veda tudi na tem področju razvila vrsto metodoloških novosti, saj se njena raziskovalna pozornost ne usmerja zgolj na gradiva, ampak tudi na njegove ustvarjalce in uporabnike. Tem načelom smo (kolikor je bilo mogoče) poskušali slediti tudi v predstavitvi posameznih gesel oziroma vprašanj, s katerimi smo po načelih strnjenih enciklopedičnih opisov predstavili bistvo posameznega pojava in zlasti najbolj znano narečno terminologijo, ki je sicer topografsko natančno določena v priloženih zbirnih seznamih in na kartah. Prav tako smo poskušali predstaviti njegovo funkcionalnost, glavne oblikovne značilnosti in predvsem vpetost pojava v prostorski, časovni in socialni okvir. To še zlasti velja za tiste kulturne pojave oziroma obravnavana gesla (vprašanja), ki so vsebinsko zahtevnejša in večinoma komplementarna z drugimi raziskovalnimi vidiki oziroma raziskovalnimi dejavnostmi. Iz teh razlogov so nekatera gesla bolj, druga manj obsežna, so pa vsa bolj ali manj izvirni raziskovalni dosežek avtorjev oziroma so nastajala ob uporabi podatkov iz razpoložljive literature in različnih pisnih virov.

Kolikor je bilo le mogoče, smo v predstavljanju posameznih gesel sledili načelom *celostnosti* (kompleksnosti – v pomenu raziskovalne interdisciplinarnosti) in *celovitosti* (kompletnosti – v pomenu raziskovanja horizontalne in vertikalne umeščenosti pojava v prostor in označevanja njegovih temeljnih značilnosti), kjer smo zlasti pri označevanju najbolj raznovrstnih in zahtevnih pojavov poskušali predstaviti njihovo interaktivnost in funkcionalnost v odnosu do okolice, do drugih sorodnih pojavov, do nosilcev in uporabnikov in podobno.

Pri več geslih (vprašanjih) teh načel ni bilo mogoče v celoti upoštevati, saj je bil vsebinski okvir marsikje že zaradi narave samega pojava relativno omejen in v raziskovalnem postopku ni omogočal razvitja ustreznih analiz, sintez in interpretacij. Seveda pa to ne pomeni, da je delo na teh geslih (vprašanjih) končano – prej nasprotno! Nadaljnje raziskave bodo zagotovo omogočile pridobitev novih spoznanj o lastnostih in značilnostih pojavov, kar pa je pravzaprav tudi eden od namenov projekta Slovenski lingvistični atlas. Upamo, da bo etnološko označevanje materialnih pojavov spodbudilo zanimanje za našo kulturno dediščino, jezikovno izročilo in tradicijo nasploh ter okrepilo raziskovalno odličnost tudi na tem, sicer (pre)večkrat spregledanem strokovnem področju.

Od skupaj 88 gesel (vprašanj), zbranih v Slovenskem lingvističnem atlasu 2 – kmetija, je 21 gesel napisanih na novo (*blazina, blazina za čez celo posteljo, cepiti – drva na drobno, cunj, hlev za krave, drva, klet za shranjevanje krompirja, korito za prašiče, poleno, sadni vrt, sekira – navadna, tnalo (kos lesa, na katerem sekajo drva), toporišče pri sekiri, vilice, žagati, žepni nož – razne vrste*), medtem ko vsebina večine drugih sledi geslom Slovenskega etnološkega leksikona (SEL 2004) in etnološke literature, ki je navedena v poglavju **5 Literatura**. Med gesli iz Slovenskega

etnološkega leksikona so bila uporabljena besedila Janeza Bogataja, Angelosa Baša, Toneta Cevca, Andreja Dularja, Maje Godina Golja, Mateje Habinc, Vita Hazlerja, Irene Keršič, Helene Ložar Podlogar, Gorazda Makaroviča, Mojce Ramšak, Martine Repinc, Vladimirja Simiča, Fanči Šarfove in Polone Šega, ki so jih oblikovali samostojno ali v soavtorstvu.

Zvezdica (*) pred okrajšavo navedenega dela pomeni, da je bilo delo upoštevano pri izdelavi mnogih komentarjev, zato se v razdelku 4 ne navaja.

- *ALE 1972 = *Atlas Linguistique de l'Europe: proposition du Premier Questionnaire*, Nimègue: Bureau de la Rédaction – Nijmeegse Centrale voor Dialect- en Naamkunde, 1972. (Razmnoženo.) (<http://ale.lingv.ro/Questionnaire/Binder1.pdf>, dostop 13. 10. 2011.)
- *ALI = *Atlante linguistico italiano 1: corpo umano*, gradivo zbrali Ugo Pellis idr., ur. Lorenzo Massobrio idr., Roma: Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato – Libreria dello Stato, 1995.
- *ASLEF = *Atlante storico-linguistico-etnografico friulano* 1–6, ur. Giovanni Battista Pellergrini, Padova: Istituto di Glottologia e Fonetica dell'Università – Udine: Istituto di Filologia Romanza della Facoltà di Lingue e Letterature straniere dell'Università di Udine, 1972–1986.
- Atelšek 2013 = Simon Atelšek idr., *Čebelarski terminološki slovar*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013 (Slovarji).
- Atelšek 2014 = Simon Atelšek, Tvorbeni načini čebelarskega izrazja v Dajnkovem Čelarstvu (1831), *Jezikoslovni zapiski* 20 (2014), št. 1, str. 121–134.
- *Babič 2008 = Vanda Babič, *Učbenik stare cerkvene slovanščine*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete – Oddelek za slavistiko – Oddelek za slovenistiko, ²2008 (¹2003).
- Bajec 1950 = Anton Bajec, *Besedotvorje slovenskega jezika 1: izpeljava samostalnikov*, Ljubljana: SAZU, 1950 (Dela razreda za filološke in literarne vede 1).
- *Bajzek Lukač 2009 = Marija Bajzek Lukač, *Slovar Gornjega Senika 1: A–L*, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2009 (Zora 66).
- Baš 1928 = Franjo Baš, Kóbarski hram, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 23 (1928), št. 1–2, str. 17–42 + pril. (Ponatis v: Baš 1984: 73–96.)
- Baš 1952–1953 = Franjo Baš, Iz zgodovine hiše v Kropi, *Zgodovinski časopis* (Ljubljana) 6–7 (1952–1953), str. 619–649. (Ponatis v: Baš 1984: 53–72.)
- Baš 1967 = Angelos Baš, *Gozdni in žagarski delavci na južnem Pohorju v dobi kapitalistične izrabe gozdov*, Maribor: Obzorja, 1967 (²2004).
- Baš 1984 = Franjo Baš, *Stavbe in gospodarstvo na slovenskem podeželju: izbrani etnološki spisi*, Ljubljana: Slovenska matica, 1984.
- Baš 1970 = Franjo Baš, Gospodarska poslopja, v: *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev: zgodovina agrarnih panog I: agrarno gospodarstvo* 1, ur. Pavle Blaznik idr., Ljubljana: SAZU, Inštitut za zgodovino, Sekcija za občo in narodno zgodovino (izd.) – Državna založba Slovenije (zal.), 1970, str. 595–610 + pril.

- *Benedik 1999 = Francka Benedik, *Vodnik po zbirki narečnega gradiva za Slovenski lingvistični atlas (SLA)*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 1999.
- *Bezljaj gl. ESSJ
- Bichlmeier 2010 = Harald Bichlmeier, *Rōma – Namenkundlich-sprachhistorische Anmerkungen zu einem allgemein bekannten Ortsnamen (Mit einem Exkurs zu Fragen der Chronologie von Lehnwortbeziehungen benachbarter Sprachen am Beispiel von nhd. Haus und seinen Vorformen)*, *Das Altertum: Zeitschrift für populäre Archäologie* 55 (2010), str. 175–202.
- *Boerio 1867 = Giuseppe Boerio, *Dizionario del dialetto veneziano*, Venezia: Cecchini, ³1867.
- Bogataj 1982 = Janez Bogataj, *Mlinarji in žagarji v dolini zgornje Krke*, Novo mesto: Dolenjski list – Dolenjski muzej – Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja, 1982.
- Bogataj 1989 = Janez Bogataj, *Domače obrti na Slovenskem*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1989.
- Bogataj 1992 = Janez Bogataj, *Sto srečanj z dediščino na Slovenskem*, Ljubljana: Prešernova družba, 1992.
- Bokal – Gregori 2008 = Ljudmila Bokal – Janez Gregori (ur.), *Čebelarški terminološki slovar*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008 (Slovarji).
- Bras 1970 = Ljudmila Bras, Izdelovanje cvetnih butaric v okolici Ljubljane, *Slovenski etnograf* 21–22 (1968–1969), str. 25–44.
- Brecelj 2005 = Marijan Brecelj, *Furlansko-slovenski slovar*, Nova Gorica: Goriška knjižnica Franceta Bevka, 2005.
- Buccarella 2013 = Aldo Buccarella, *Dizionario popolare (illustrato) italiano-bisiac*, Monfalcone: Incontri Bisiacchi, 2013.
- Bukovec 1958 = Avgust Bukovec idr., *Sodobno čebelarstvo 2: praktični del*, Ljubljana: Zveza čebelarских društev za Slovenijo, 1958.
- Celinić 2010 = Anita Celinić, *Prinosi hrvatskoj dijalektnoj fonologiji*, Split: Književni krug – Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, 2010 (Biblioteka znanstvenih djela 163).
- Cevc 1977 = Tone Cevc, Tri oblike lesenih ključavnic s stópicami na Slovenskem, *Traditiones* (Ljubljana) 4 (1977) = *Samoniklost ljudske kulture Slovencev*, str. 139–154 + pril.
- Cevc 1984 = Tone Cevc, *Arhitekturno izročilo pastirjev, drvarjev in oglarjev na Slovenskem: kulturnozgodovinski in etnološki oris*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1984.
- Cevc 1987 = Tone Cevc, Odrpta vprašanja stavbnega razvoja bohinjske kmečke hiše, v: *Bohinjski zbornik*, ur. Jože Dežman, Radovljica: Skupščina občine, 1987, str. 92–99.
- Cevc 1990 = Tone Cevc, H genezi kmečke hiše na Slovenskem, *Traditiones* (Ljubljana) 19 (1990), str. 53–76.
- Cevc 1992 = Tone Cevc, *Bohinj in njegove planine: srečanja s planšarsko kulturo*, Bled: Triglavski narodni park – Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje (izd.) – Radovljica: Didakta (zal.), 1992.
- Cevc – Primožič 1988 = Tone Cevc – Ignac Primožič, *Kmečke hiše v Karavankah: stavbna dediščina hribovskih kmetij pod Kepo, Stolom, Košuto, Obirjem, Pristovškim Storžičem in Peco*, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje (izd.) – Celovec: Drava – Trst: Založništvo tržaškega tiska (zal.), 1988.

- Ciglič 2007 = Zvona Ciglič, Odprite vrata: predstavitev razstave z opremo hišnih vrat od srednjega veka do 19. stoletja, Pokrajinski muzej Koper, 16. junij – 31. avgust 2007, *Annales: anali za istrske in mediteranske študije* = *annali di Studi istriani e mediterranei* = *annals for Istrian and Mediterranean studies: series historia et sociologia* 17 (2007), št. 1, str. 223–224.
- Cimperšek 2014a = Mitja Cimperšek, Zgodovinski razvoj vodnih žag, *Gozdarski vestnik* 72 (2014), št. 7–8, str. 331–341.
- Cimperšek 2014b = Mitja Cimperšek, Eksploatacija pohorskih gozdov v preteklosti, *Gozdarski vestnik* 72 (2014), št. 9, str. 365–382.
- Cortelazzo – Zolli 1999 = Manlio Cortelazzo – Paolo Zolli, *Il nuovo etimologico: dizionario etimologico della lingua italiana*, Bologna: Zanichelli, 1999.
- *Cossutta gl. SDLA-SI
- *Crevatin gl. SDLA-SI
- *Čujec Stres 2010–2014 = Helena Čujec Stres, *Slovar zatolmiskega govora* 1–2, Zatoľmin: Stres inženiring, 2010–2014.
- Dalla Valle 1992 = Saša Dalla Valle, Čop kot razpoznavni arhitekturni element Zgornjesavske doline, *Identiteta v oblikovanju prostora: zbornik povzetkov: mednarodna konferenca Ljudska arhitektura med Alpami in Jadranom, Gozd Martuljek, 22. in 23. oktober 1992*, Ljubljana: Univerza: Šola za arhitekturo, 1992, str. 52.
- Dizionario 2011 = *Dizionario italiano-friulano – furlan-talian*, Pordenone: Biblioteca dell'Immagine, 42011, 12002 (Chaos 36).
- DOF = Alessandro Carrozzo, *DOF: dizionari ortografic talian-furlan – furlan-talian*, Udine: Serling – Informazion furlane, 2008 (Cemût si scrivial?).
- Dolžan Eržen 2013 = Tatjana Dolžan Eržen, *Ljubenski lončarji in njihovi izdelki*, Kranj: Gorenjski muzej, 2013. (<http://www.gorenjski-muzej.si/wp-content/uploads/2013/02/Lubenski-cpinarji.pdf>, dostop 20. 1. 2014.)
- *Doria 1987 = Mario Doria, *Grande dizionario del dialetto triestino: storico etimologico fraseologico*, con la collaborazione di Claudio Noliani, Trieste: Edizioni »Italo Svevo« – Edizioni »Il Meridiano«, 1987.
- Dovjak 2011 = Rok Dovjak, *Srednji spol samostalnikov na -e v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA): diplomsko delo*, Ljubljana: [R. Dovjak], 2011. (Razmnoženo.)
- Erat 2008 = Janez Erat, *Furlansko-slovenski slovar* 1–5, 2008. (<http://sabotin.p-ng.si/~jezik/furlanscina/>, dostop 23. 12. 2015.)
- *ERHSJ = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* I: A–J, 1971; II: K–poni¹, 1972; III: poni²–Ž, 1973; IV: kazala, 1974, ur. Mirko Deanović – Ljudevit Jonke, Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- *ESSJ = France Bezlaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika* I: A–J, Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1977 (¹1976); II: K–O, Ljubljana: SAZU, Inštitut za slovenski jezik (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1982; III: P–S, dopolnila in uredila Marko Snoj in Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Mladinska knjiga (zal.), 1995; IV: Š–Ž, avtorji gesel France Bezlaj, Marko Snoj in Metka Furlan, uredila Marko Snoj in Metka Furlan, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Založba ZRC (zal.), 2005; V: kazala, izdelala Marko

- Snoj in Simona Klemenčič, Ljubljana: SAZU – Znanstvenoraziskovalni center, Inštitut za slovenski jezik, Etimološko-onomastična sekcija (izd.) – Založba ZRC (zal.), 2007.
- ÈSSJa 9 = *Ètimologičeskij slovar' slavyanskijh jazykov: praslavyanskij leksičeskij fond* 9: *jъz – *klenъje, pod red. O. N. Trubačeva, Moskva: Izdatel'stvo »Nauka«, 1983.
- EWD 2012 = *Etymologisches Wörterbuch des Deutschen*, ur. Wolfgang Pfeifer, Koblenz: Edition Kramer im Rhenania Buchversand, 2012.
- Faggin 1985 = Giorgio Faggin, *Vocabolario della lingua friulana*, Udine: Del Bianco, 1985.
- Fister 1986 = Peter Fister, *Umetnost stavbarstva na Slovenskem*, Ljubljana: Cankarjeva založba, 1986.
- Fister 1993 = Peter Fister idr., *Arhitekturne krajine in regije Slovenije*, Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije, Zavod Republike Slovenije za prostorsko planiranje, 1993 (Prostor: arhitekturna identiteta: poselitev 2).
- *FO = *Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom*, ur. Pavle Ivić idr., Sarajevo: Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine, 1981 (Posebna izdanja LV).
- Furlan 1998 = Metka Furlan, Praslovanski adverb *dōma 'domi; domum': k psl. lok. sg. na *-a tematskih osnov, *Folia onomastica Croatica* 7 (1998), str. 89–106.
- Furlan 2009 = Metka Furlan, Asimilacijski vzorec v gornjeseniških primerih tipa smétke 'smeti' v širšem slovenskem kontekstu, v: *Slovenski mikrokozmosi – medetnični in medkulturni odnosi* [Slovenski slavistični kongres, Monošter, 1.–3. oktober 2009], Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije, 2009 (Zbornik Slavističnega društva Slovenije 20), str. 120–130.
- Furlan 2011 = Metka Furlan, O nastanku slovenskih parov tipa žrd : žrk, v: *Globinska moč besede: red. prof. dr. Martini Orožen ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, 2011 (Zora 80), str. 46–56.
- Furlan 2012 = Metka Furlan, Primorsko gradivo z v iz b v širšem slovenskem in slovanskem kontekstu, *Jezikoslovni zapiski* 18 (2012), št. 1, str. 47–69.
- Furlan 2013 = Metka Furlan, *Novi etimološki slovar slovenskega jezika: poskusni zvezek*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013.
- Gornik Bučar – Merzelj 1998 = Dominika Gornik Bučar – Franc Merzelj, *Žagarski praktikum*, Ljubljana: Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, 1998.
- Gostenčnik 2013a = Januška Gostenčnik, *Izoglose na stiku slovenskega kostelskega narečja in kajkavskega goranskega narečja: doktorska disertacija*, Ljubljana: [J. Gostenčnik], 2013. (Razmnoženo.)
- Gostenčnik 2013b = Januška Gostenčnik, Fonološki opis govora grada Gerovo (prema zapisu Božidara Finke), *Slavia Centralis* 6 (2013), št. 1, str. 38–58.
- Gostenčnik 2014a = Januška Gostenčnik, Govor kraja Banja Loka (SLA T283) (po gradivu za SLA), *Annales: anali za istrske in mediteranske študije = annali di Studi istriani e mediterranee = annals for Istrian and Mediterranean studies: series historia et sociologia* 24 (2014), št. 2, str. 343–355.
- Gostenčnik 2014b = Januška Gostenčnik, Primerjava govorov Babnega Polja in Ravnic v luči starejših in mlajših slovenskih jezikovnih sprememb, *Jezikoslovni zapiski* 20 (2014), št. 2, str. 25–36.

- *Greenberg 2002 = Marc L. Greenberg, *Zgodovinsko glasoslovje slovenskega jezika*, prev. Marta Pirnat-Greenberg, Maribor: Aristej, 2002. – Prevod dela: *A historical phonology of the Slovene language*, Heidelberg: Universitätsverlag C. Winter, 2000 (Historical phonology of the Slavic languages 13).
- Gujt 2000 = Srečko Gujt, *Kritje streh s škodlami: seminarska naloga*, Slovenska Bistrica: Ljudska univerza, 2000.
- Gura 2004 = A. V. Gura, Měd, v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 3, ur. N. I. Tolstoj, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 2004, str. 208–211.
- Gura 2009 = A. V. Gura, Postel', v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 4, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 2009, str. 206–208.
- Gura – Uzenjova 2004 = O. V. Gura – E. S. Uzeněva, Ogon', v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 3, ur. N. I. Tolstoj, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 2004, str. 513–519.
- Habe 1996 = France Habe 1996, *Mlini in žage na vodni pogon na Pivki in Planinskem polju nekoč in danes*, Postojna: Društvo za varstvo kraškega okolja Postojna (izd.) – Občina (zal.), 1996 (Ljudje in kraji ob Pivki 3).
- Habe – Šilc-Telič 1997 = France Habe – Magda Šilc-Telič, *Mlini in žage na vodni pogon na Cerkniškem in Loškem polju ter Blokah nekoč in danes: posvečeno 50-letnici Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije*, Ljubljana: Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije – Postojna: Gozdno gospodarstvo Postojna, 1997 (izd.) – Ljubljana: Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije (zal.), 1997.
- Hazler 2000a = Vito Hazler, Vodnjak [v ljudski kulturi], *Enciklopedija Slovenije* 14: *U–We*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000, str. 291–292.
- Hazler 2000b = Vito Hazler, Imam vodo, torej sem, v: *Kolesar s Filozofske: zbornik v počastitev 90-letnice prof. dr. Vilka Novaka*, ur. J. Bogataj idr., Ljubljana: Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL, 2000 (Županičeva knjižnica 4), str. 171–185.
- Hazler 2000c = Vito Hazler, Obnavljanje kulturnih spomenikov – temelji, stene, ometi, *Naša žena: prva slovenska ženska in družinska revija* 60 (2000), št. 3 (mar.), str. 9–10.
- Hazler 2000d = Vito Hazler, Ošlakova domačija – bogastvo tehnične dediščine, *Naša žena: prva slovenska ženska in družinska revija* 60 (2000), št. 8 (avg.), str. 9–10.
- Hazler 2007 = Vito Hazler, *Vinske kleti na Slovenskem: 75 vinskih kleti vinorodnih dežel Podravja, Posavja in Primorske*, Ljubljana: Kmečki glas, 2007.
- Hazler 2008 = Vito Hazler, Leseni čoki: dediščina tlakovanja na Slovenskem, *Les: revija za lesno gospodarstvo* 60 (2008), št. 9, str. 333–339.
- *HJA = *Hrvatski jezični atlas: upitnik*, Zagreb, 1997. (Razmnoženo.)
- Horvat 2010 = Mojca Horvat, Sadni, zelenjavni in cvetlični vrt v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA), v: *Seminar slovenskega jezika, literature in kulture: zbornik predavanj* 46 = *Slovanstvo v slovenskem jeziku, literaturi in kulturi*, ur. Vera Smole, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2010, str. 164–170.
- Horvat 2012 = Mojca Horvat, *Morfološka struktura in geolingvistična interpretacija rastlinskih poimenovanj v slovenskih narečjih: doktorska disertacija*, Ljubljana: [M. Horvat], 2012. (Razmnoženo.)
- Horvat 2014 = Mojca Horvat, Prekmurska hiža – prekmursko narečno besedje s pomenskega polja »materialna kulturna dediščina«, v: *Prekmurje – podoba panonske pokrajine*, ur. Maja Godina Golija, Ljubljana – Petanjci: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2014, str. 47–62.

- Jakop 2003 = Tjaša Jakop, Priprava Atlasa narečnega tesarskega izrazja (ANTI), v: *Glasoslovje, besedoslovje in besedotvorje v delih Jakoba Riglerja*, ur. Zinka Zorko – Mihaela Koletnik, Maribor: Slavistično društvo, 2003 (Zora 25), str. 160–170.
- Jakop 2008a = Tjaša Jakop, *Dvojina v slovenskih narečjih*, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008 (Linguistica et philologica 21).
- Jakop 2008b = Tjaša Jakop, *The dual in Slovene dialects*, Bochum: N. Brockmeyer, 2008 (Diversitas linguarum 18).
- Jakop 2009 = Tjaša Jakop, The influence of the grammatical category of number on neuter nouns in Slovene dialects, *Dialectologia et geolinguistica* 17 (2009), str. 12–31.
- Jakop 2012 = Tjaša Jakop, Izrazi za spolovila v gradivu za Slovenski lingvistični atlas in pri Ivanu Koštiálu, *Jezikoslovni zapiski* 18 (2012), št. 2, str. 37–55.
- Jakop 2015 = Tjaša Jakop, (Ne)prevzetost izrazja v slovenskih narečjih (po gradivu za Slovenski lingvistični atlas), *Jezikoslovni zapiski* 21 (2015), št. 1, str. 91–120.
- Jembrih 1989 = Alojz Jembrih, Naziv Bezjak u kontekstu migracija 15. i 16. stoljeća, v: *Obdobje srednjega veka v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi: mednarodni simpozij v Ljubljani od 29. junija do 1. julija 1988*, ur. Jože Toporišič, Ljubljana: Filozofska fakulteta, 1988 (Obdobja 10), str. 251–264.
- Ježovnik 2014 = Janoš Ježovnik, Izvor poimenovanj za orodja in hišne pripomočke v terskem narečju, *Jezikoslovni zapiski* 20 (2014), št. 2, str. 37–52.
- Karlovšek 1939 = Jože Karlovšek, *Slovenski domovi*, Ljubljana: Kleinmayr & Bamberg, 1939.
- Karničar 1990 = Ludwig Karničar 1990, *Der Obir-Dialekt in Kärnten: die Mundart von Ebriach/Obirsko im Vergleich mit den Nachbarmundarten von Zell/Sele und Trögern/Korte (Phonologie, Morphologie, Mikrotoponymie, Vulgonamen, Lexik, Texte)*, Graz 1986, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1990 (Philosophisch-historische Klasse, Sitzungsberichte 551).
- Kavčič 2001 = Mateja Kavčič, Ometi na arhitekturnih spomenikih, *Varstvo spomenikov* 39 (2001), str. 197–212.
- Keber 1988 = Janez Keber, *Leksikon imen: izvor imen na Slovenskem*, Celje: Mohorjeva družba, 1988.
- Keber 2008 = Janez Keber, *Leksikon imen: onomastični kompendij*, Celje: Celjska Mohorjeva družba, 42008.
- Kenda-Jež 2002 = Karmen Kenda-Jež, Model idealnega govorca v slovenskih dialektoloških raziskavah, v: *Med dialektologijo in zgodovino slovenskega jezika: ob življenjskem in strokovnem jubileju prof. dr. Martine Orožen*, ur. Marko Jesenšek – Bernard Rajh – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo, 2002 (Zora 18), str. 150–165.
- Kenda-Jež 2015 = Karmen Kenda-Jež, *Shranli smo jih v bančah: slovarski prispevek k poznavanju oblačilne kulture v Kanalski dolini = contributo lessicale alla conoscenza dell'abbigliamento in Val Canale*, Ukve: S.K.S. Planika Kanalska dolina – Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, 2015 (¹2007).
- Keršič 1991 = Irena Keršič, Oris stanovanjske kulture slovenskega kmečkega prebivalstva v 19. stoletju, *Slovenski etnograf* 33–34 (1988–1990), str. 329–388.
- Klajder 2006 = Miro Klajder, *Konservatorsko-restavratorski pristopi pri ohranjanju štukaturnega okrasja na zgodovinskih objektih: magistrsko delo*, Ljubljana: [M. Klajder], 2006. (Razmnoženo.)
- Kluge 1989 = Friedrich Kluge, *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*, neu bearbeitet von Elmar Seebold, Berlin – New York: de Gruyter, 221989.

- *Koletnik 1999 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis voličinskega in črešnjevskega govora, *Slavistična revija* 47 (1999), št. 1, str. 69–87.
- *Koletnik 2000 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora v Radencih, *Jezikoslovni zapiski* 6 (2000), str. 155–165.
- *Koletnik 2000/01 = Mihaela Koletnik, Govor pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah, *Jezik in slovstvo* 46 (2000/01), št. 3, str. 81–90.
- *Koletnik 2002 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora na Zgornji Velki (SLA 364), *Jezikoslovni zapiski* 8 (2002), št. 1, str. 139–149.
- *Koletnik 2003 = Mihaela Koletnik, Fonološki opis govora pri Negovi (SLA 367), *Jezikoslovni zapiski* 9 (2003), št. 2, str. 81–92.
- *Koletnik 2007 = Mihaela Koletnik, Govor pri Negovi v Slovenskih goricah (SLA 367), v: *Jezikovna predanost: akademiku prof. dr. Jožetu Toporišiču ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo – Ljubljana: SAZU, 2006 (Zora 44), str. 469–476.
- Koletnik 2008 = Mihaela Koletnik, *Panonsko lončarsko in kmetijsko izrazje ter druge dialektološke študije*, Maribor: Filozofska fakulteta, 2008 (Zora 60).
- *Koletnik 2013 = Mihaela Koletnik, Besedje iz pomenskega polja »kmetija – prostori in oprema v hiši, gospodarska poslopja« v slovenskogoriškem narečju, *Jezikoslovni zapiski* 19 (2013), št. 2 = *Dialektološki razgledi*, str. 113–138.
- Koletnik 2015a = Mihaela Koletnik, Medjezikovni stiki v prleškem besedju za »hišo«, v: *Leopold Volkmer: prvi posvetni pesnik na slovenskem Štajerskem*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2015 (Mednarodna knjižna zbirka Zora 106), str. 97–129.
- Koletnik 2015b = Mihaela Koletnik, *Medjezikovni stiki v besedju iz pomenskega polja kmetija v slovenskogoriškem narečju*, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2015 (Mednarodna knjižna zbirka Zora 109).
- Koren 1964 = Vlasta Koren, Zbirka brisač v Pokrajinskem muzeju za Pomurje v Murski Soboti, *Slovenski etnograf* 16–17 (1963–1964), str. 89–94.
- Košir 2013 = Stanko Košir, *B's 'dnjak starê barovščê, rutarščê 'n srenščê šprāšê = Slovar stare kranjskogorske, martuljške in srenjske govornice*, Gozd Martuljek – Žirovnica: [Stanko Košir] – Medium, 2013.
- Kotnik 1943a = France Kotnik, Presnec, *Etnolog* 16 (1943), str. 29–43.
- Kotnik 1943b = France Kotnik, *Slovenske starosvetnosti: nekaj zapiskov, orisov in razprav*, Ljubljana, 1943 (Slovenska poljudnoznanstvena knjižnica 1/4).
- *Kozar 1996 = Marija Kozar, *Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem = A magyarországi szlovének néprajzi szótára*, Monošter: Zveza Slovencev na Madžarskem – Szombathely: Savaria Múzeum, 1996.
- Krasny 2006 = Elke Krasny, Podstrešje, *Oris* (Zagreb) 8 (2006), št. 41, str. 78–82.
- Kregar 1947 = Rado Kregar, *Naš kamen 2: žgani kamen: apno – opeka*, Ljubljana: Naš dom, 1947 (za izgradnjo slovenske zemlje).
- Krivograd 1997 = Alojz Krivograd, Strop pri Pecniku v Koprivni in hiši z odprtima vežama v Mežiški dolini, *Koroški zbornik* 2 (1997), 204–209.
- Kuret 1989a = Niko Kuret, *Praznično leto Slovencev* 1, Ljubljana: Družina, 1989.
- Kuret 1989b = Niko Kuret, *Praznično leto Slovencev* 2, Ljubljana: Družina, 1989.

- Lah 1999 = Ljubo Lah, Prenova stavbne dediščine v razvoju Krasa si mora izboriti priložnost, *Kras* 1999, št. 32–33 (april–maj), str. 54–59.
- Lah 2001 = Ljubo Lah, Od arhitekturnega konservatorstva, obnove in prenove do integralnega varstva dediščine: teoretska in konceptualna izhodišča, *Urbani izziv* 12 (2001), št. 1, str. 31–45.
- Ledinek Lozej 2015 = Špela Ledinek Lozej, Ognjišča v zbirkah med Alpami in Krasom, v: *Le collezioni uniscono: collezioni etnologiche, tradizione orale e turismo culturale fra le Alpi e il Carso* = *Zbirke povezujejo: etnološke zbirke, ustno izročilo in kulturni turizem med Alpami in Krasom*, a cura di = ur. Roberto Dapit – Barbara Ivančič Kutin – Špela Ledinek Lozej, Udine: Università degli studi, Dipartimento di lingue e letterature straniere – Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Inštitut za slovensko narodopisje, 2015 (Zborzbirk: kulturna dediščina v zbirkah med Alpami in Krasom = l'eredità culturale nelle collezioni fra Alpi e Carso), str. 215–231.
- Levkijevska 1999a = E. E. Levkijevskaja, Ključ, v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 2, ur. N. I. Tolstoj, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 1999, str. 511–512.
- Levkijevska 1999b = E. E. Levkijevskaja, Zamok, v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 2, ur. N. I. Tolstoj, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 1999, str. 263–266.
- Lexer 1862 = Matthias Lexer, *Kärntisches Wörterbuch*, Leipzig, 1862.
- Liefkes 1997 = Reino Liefkes (ur.), *Glass*, London: V & A Publications, 1997.
- Lochner 1982 = Dietmar Lochner, *Podstrešje preurejamo v stanovanje*, Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1982 (Vaša domača delavnica).
- *Logar 1996 = Tine Logar, *Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave*, ur. Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša, 1996.
- Ložar 1944a = Rajko Ložar, Kmečki dom in kmečka hiša, v: *Narodopisje Slovencev* 1, ur. Rajko Ložar, Ljubljana: Klas, 1944 (Znanstvena knjižnica I), str. 62–97.
- Ložar 1944b = Rajko Ložar, Ljudska hrana, v: *Narodopisje Slovencev* 1, ur. Rajko Ložar, Ljubljana: Klas, 1944 (Znanstvena knjižnica I), str. 192–216.
- Makarovič 1978 = Marija Makarovič, *Kmečko gospodarstvo na Slovenskem*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1978.
- Makarovič 1981 = Gorazd Makarovič, *Slovenska ljudska umetnost: zgodovina likovne umetnosti na kmetijah*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1981.
- *Malnar 2008 = Slavko Malnar, *Rječnik govora čabarskog kraja*, Čabar: Matica hrvatska, Ogranak Čabar, 2008.
- Mende 1956 = Manfred Mende, *Romanische Lehnwörter im Slowenischen*, 1956. (Doktorska disertacija. Razmnoženo.)
- Merzelj 1990 = Franc Merzelj, Žagarstvo, most med gozdarstvom in lesarstvom, *Les: revija za gospodarstvo* 42 (1990), št. 1–2, str. 5–9, 44.
- Merzelj 1996 = Franc Merzelj, *Žagarstvo*, Ljubljana: Kmečki glas, 1996 (Knjižnica za pospeševanje kmetijstva).
- Mezè 1955/56 = Joža Mezè, Nekaj iz prekmurskega besedišča, *Jezik in slovstvo* 1 (1955/56), št. 10, str. 309–310.
- Mihelič 1970 = Stane Mihelič, Čebelarstvo, v: *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev: zgodovina agrarnih panog I: agrarno gospodarstvo* 1, ur. Pavle Blaznik

- idr., Ljubljana: SAZU, Inštitut za zgodovino, Sekcija za občo in narodno zgodovino (izd.) – Državna založba Slovenije (zal.), 1970, str. 395–408 + pril.
- Miklošič 1886 = Franz Miklosich [= Franc Miklošič], *Etymologisches Wörterbuch der slavischen Sprachen*, Wien: Wilhelm Braumüller, 1886.
- Mikuž 1974 = Janez Mikuž, *Ključ, ključavnice, vratno okovje*, Koper: Pokrajinski muzej, 1974.
- Minařik 1966 = Franc Minařik, *Pohorske steklarne*, Maribor: Obzorja, 1966.
- Moser 1985 = Oskar Moser, *Handbuch der Sach- und Fachbegriffe: zur Erläuterung von Hausanlagen, Bautechnik, Einrichtung und Gerät im Kärntner Freilichtmuseum Maria Saal*, Klagenfurt – Maria Saal: Kärntner Freilichtmuseum, 1985.
- Mrgole 1999 = Tilen Mrgole, Oprostitute, kje je stranišče?, *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 39 (1999), št. 2, str. 64–68.
- Mukič 2005 = Francek Mukič, *Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar*, Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem, 2005.
- Mušič – Batis 1975 = Drago Mušič – Janez Batis, Življenje in delo J. M. Žagarja (Sagarja), v: *Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike 3: Žagarjev zbornik*, ur. Fran Dominko, Ljubljana: Slovenska matica, 1975, str. 11–157.
- Novak 1952 = Vilko Novak, Ljudsko stavbarstvo v naši etnografiji, *Slovenski etnograf* 5 (1952), str. 14–17.
- Novak 1960 = Vilko Novak, *Slovenska ljudska kultura: oris*, Ljubljana, Državna založba Slovenije, 1960.
- Novak 1970 = Vilko Novak, Živinoreja, v: *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev: zgodovina agrarnih panog I: agrarno gospodarstvo 1*, ur. Pavle Blaznik idr., Ljubljana: SAZU, Inštitut za zgodovino, Sekcija za občo in narodno zgodovino (izd.) – Državna založba Slovenije (zal.), 1970, str. 343–394 + pril.
- Novak 1996 = Franc Novak, *Slovar beltinskega prekmurskega govora*, priredil in uredil Vilko Novak, Murska Sobota: Pomurska založba, ²1996 (¹1985, ³2009) (Panonika).
- Novljan 2000 = Tomaž Novljan, Slepa fasada kot element gradbene substance mestnega prostora, *Gradbeni vrstnik: glasilo Zveze društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije* 49 (2000), št. 8 (avg.), str. 185–192.
- *OLA 1965 = *Voprosnik Obščeslavjanskogo lingvističeskogo atlasa*, Moskva: Izdatel'stvo »Nauka«, 1965. (http://ola.zrc-sazu.si/OLA-VSE/Voprosnik_OLA_1965.pdf, dostop 4. 7. 2011.)
- Orel 1944 = Boris Orel, Slovenski ljudski običaji, v: *Narodopisje Slovencev* 1, ur. Rajko Ložar, Ljubljana: Klas, 1944 (Znanstvena knjižnica I), str. 263–349.
- Österreichisches Wörterbuch 1990 = *Österreichisches Wörterbuch*, Wien: Österreichischer Bundesverlag – Jugend und Volk, ³⁷1990.
- Pavel 1909 = Pável Ágost [= Avgust Pavel], *A vashidegkúti szlovén nyelvjárás hangtana*, Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1909.
- Pavel 1931 = Avgust Pavel, Odprta ognjišča v kuhinjah rabskih Slovencev, prev. Vilko Novak, *Etnograf* (Ljubljana) 4 (1931), str. 125–145.
- Pavel 1976 = Pável Ágoston [= Avgust Pavel], *Válogatott tanulmányai és cikkei*, Szombathely: Vas megye tanácsa végrehajtó bizottságának, 1976.

- Petek 2005 = Tone Petek, Žage in žagarstvo na severnem Pohorju, *Studia Historica Slovenica: časopis za humanistične in družboslovne študije* 5 (2005), št. 1–3 = Mlinaričev zbornik I, str. 695–715.
- Petru 1963 = Peter Petru, Vprašanje izvira predalčne stene, *Slovenski etnograf* 16–17 (1963–1964), str. 277–288 + pril.
- *Pirona 2001 = Giulio Andrea Pirona – Ercole Carletti – Giovanni Battista Corgnali, *Il Nuovo Pirona: vocabolario friulano*, aggiunte e correzioni riordinate da Giovanni Frau, Udine: Società filologica friulana, 2001 (¹1935, 1972, 1996).
- Pivk – Žitko 2007 = Olga Pivk – Janez Žitko, Vodni pogoni na Podlipščici in njenih pritokih, *Vrhnški razgledi* 8 (2007), str. 116–128.
- *Plet. = Maks Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar* 1–2, Ljubljana: Knezoškofijstvo, 1894–1895. (Ponatisi: Ljubljana: Cankarjeva založba, 1974; Celovec: Wieser, 2004/05; *Slovensko-nemški slovar: transliterirana izdaja* 1–2, ur. Metka Furlan, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2006 (Slovarji), tudi elektronski vir na cedeju.) (<http://bos.zrc-sazu.si/pletersnik.html>, dostop 30. 6. 2011.)
- Pliško 2009 = Lina Pliško, Romanizmi u leksemima za *dom i posjed* u jugozapadnome istarskome ili štakavsko-čakavskome dijalektu, *Čakavska rič* 37 (2009), št. 1–2, str. 147–159.
- Poklač 2001 = Saša Poklač, *Akanje v slovenskih narečjih (po gradivu za Slovenski lingvistični atlas): diplomsko delo*, Ljubljana: [S. Poklač], 2001. (Razmnoženo.)
- Pronk 2009 = Tijmen Pronk, *The Slovene Dialect of Egg and Potschach in the Gailtal, Austria*, Amsterdam – New York: Rodopi, 2009.
- Pronk-Tiethof 2013 = Saskia Pronk-Tiethoff, *The Germanic loanwords in Proto-Slavic*, Amsterdam – New York, 2013 (Leiden Studies in Indo-European 20).
- Pšajd 2012 = Jelka Pšajd, *Ciglarstvo na Melincih: pa smo delali opeko!*, Beltinci: Občina, 2012.
- Rajh 2010 = Bernard Rajh, *Gučati po antùjoško: gradivo za narečni slovar severozahodno-prleškega govora*, Maribor: Mednarodna založba Oddelka za slovanske jezike in književnosti, Filozofska fakulteta, 2010 (Mednarodna knjižna zbirka Zora 109).
- *Ramovš 1924 = Fran Ramovš, *Historična gramatika slovenskega jezika 2: konzonantizem*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1924 (Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani, Dela I/2).
- *Ramovš 1935 = *Historična gramatika slovenskega jezika 7: dialekti*, Ljubljana: Učiteljska tiskarna, 1935 (Znanstveno društvo za humanistične vede v Ljubljani, Dela I/7).
- *Ramovš 1952 = Fran Ramovš, *Morfologija slovenskega jezika*, Ljubljana: DZS – Univerzitetna študijska komisija, 1952.
- Ramovš 1997 = Fran Ramovš, *Zbrano delo 2: razprave in članki*, Ljubljana: SAZU, 1997 (Dela razreda za filološke in literarne vede 23/II).
- Renčelj – Lah 2007 = Stanislav Renčelj – Ljubo Lah, Kraška hiša in arhitektura Krasa: med očarljivostjo in vsakdanom, *AR: arhitektura, raziskave* 2 (2007), str. 66–67.
- Repinc 2001 = Martina Repinc, Perice v Boljuncu, *Etnolog: glasnik Slovenskega etnografskega muzeja* n. v. 11 = 62 (2001), str. 127–144.
- *REW = Max Vasmer, *Russisches etymologisches Wörterbuch* 1–3, Heidelberg: C. Winter, 1953–1958 (Indogermanische Bibliothek 2: Wörterbücher).
- Rhamm 1908 = Karl Rhamm, *Urzeitliche Bauernhöfe in germanisch-slavischem Waldgebiet 1: altgermanische Bauernhöfe im Übergange vom Saal zu Fletz und Stube*, Braunschweig:

- Friderich Vieweg und Sohn, 1908 (Ethnographische Beiträge zur germanisch-slavisches Altertumskunde II).
- Rigler 1963 = Jakob Rigler, *Južnonotranjski govori: akcent in glasoslovje govorov med Snežnikom in Slavnikom*, Ljubljana: SAZU, 1963 (Dela razreda za filološke in literarne vede 13).
- *Rigler 2001 = Jakob Rigler, *Zbrani spisi 1: jezikoslovnozgodovinske in dialektološke razprave*, ur. Vera Smole, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2001.
- *Rosamani 1990 = Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano dei dialetti parlati nella regione giuliano-dalmata quale essa era stata costituita di comune accordo tra i due stati interessati nel Convegno di Rapallo del 12-XII-1920*, Trieste: Lint, 1990.
- *SDLA-SI = Rada Cossutta – Franco Crevatin, *Slovenski dialektološki leksikalni atlas slovenske Istre (SDLA-SI) I*, 2005; II, 2006, Koper: Založba Annales – Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper – Zgodovinsko društvo za južno Primorsko (Annales Majora).
- Sedej 1963 = Ivan Sedej, Problemi raziskovanja slovenske ljudske arhitekture: nekaj obrobni misli, *Slovenski etnograf* 16–17 (1963–1964), str. 331–336.
- Sedej 1989 = Ivan Sedej, *Sto najlepših kmečkih hiš na Slovenskem*, Ljubljana: Prešernova družba, 1989.
- Sedej 2013 = Anton Sedej, Vhodna vrata, portali in drugi stavbni elementi, *Železne niti: zbornik Selške doline* 10 (2013), str. 265–279.
- SEL 2004 = *Slovenski etnološki leksikon*, ur. Angelos Baš s sodelovanjem uredniških odborov, Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004.
- Sgerm 1990 = Franjo Sgerm, Še o Časovi žagi, *Les: revija za lesno gospodarstvo* 42 (1990), št. 9–10, str. 303–305.
- Sketelj 2014 = Polona Sketelj, *Vrata: prostorski in simbolni prehodi življenja: vodnik po osrednji občasni razstavi Slovenskega etnografskega muzeja*, Ljubljana: Slovenski etnografski muzej, 2014.
- *Skok gl. ERHSJ
- *SLA = *Slovenski lingvistični atlas* (gradivska zbirka na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani).
- SLA 1.1 = *Slovenski lingvistični atlas 1: človek (telo, bolezni, družina) 1: atlas*, ur. Jožica Škofic, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011 (Jezikovni atlas).
- SLA 1.2 = *Slovenski lingvistični atlas 1: človek (telo, bolezni, družina) 2: komentarji*, ur. Jožica Škofic, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011 (Jezikovni atlas).
- *Sławski 1974–1979 = Franciszek Sławski, Zarys słowotwórstwa prasłowiańskiego [1], v: *Słownik prasłowiański I: A–B*, 1974, str. 43–141; [2], v: *Słownik prasłowiański II: C–davъnota*, 1976, str. 13–60; [3], v: *Słownik prasłowiański III: davъnъ–dobъrati*, 1979, str. 11–19, ur. Franciszek Sławski, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk: Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- Smole 1988 = Vera Smole, Poimenovanja za cvetnosedeljsko butaro, *Traditiones* (Ljubljana) 17 (1988), str. 327–335.
- Smole 1995 = Vera Smole, Tesarska terminologija v Mirnski dolini, *Jezikoslovni zapiski* 2 (1995), str. 227–240.
- Smole 1999 = Vera Smole, Poimenovanja za brisačo v slovenskih narečjih (po gradivu za SLA), *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku* (Novi Sad) 42 (1999), str. 479–484.

- Smole 2006 = Vera Smole, Lingvogeografska obdelava spola v ednini: samostalniki srednjega spola na -o v slovenskih narečjih, *Slavistična revija* 54 (2006), posebna številka = *Slovensko jezikoslovje danes*, str. 125–135 + zemljevid.
- Smole 2015 = Vera Smole, Imena suščestvitel'nye na -ev u Vatroslava Oblaka i v slovenskih dialektah, v: *Sāvremennite izmerenija na edno naučno prozrenie: doklady ot Meždunarodnata naučna konferencija v čest na 150-tata godišnina ot roždenieto na Vatroslav Oblak (1864–1896)*, ur. Slavka Keremidčieva, Sofija: Bālgarska akademija na naukite, Institut za bālgarski ezik »Prof. Ljubomir Andrejčin«, str. 61–76.
- *Snoj 2003 = Marko Snoj, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana: Modrijan, ²2003 (¹1997).
- Snoj 2006 = Marko Snoj, *Slovar jezika Janeza Svetokriškega* 1–2, Ljubljana: SAZU – Fundacija dr. Bruno Breschi – Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC (zal.), 2006 (Dela razreda za filološke vede SAZU 49/7–8).
- Snoj 2009 = Marko Snoj, *Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen*, Ljubljana: Modrijan, Založba ZRC, 2009.
- *SP 2001 = *Slovenski pravopis* 2001, Ljubljana: SAZU – ZRC SAZU (izd.) – Založba ZRC, ZRC SAZU (zal.), 2001.
- *SSKJ = *Slovar slovenskega knjižnega jezika* I: A–H, 1970; II: I–Na, 1975; III: Ne–Pren, 1979; IV: Preo–Š, 1985; V: T–Ž, 1991, Ljubljana: SAZU oz. (od 4. knjige naprej) SAZU – ZRC SAZU (izd.) – DZS (zal.).
- Steenwijk 1992 = Han Steenwijk, *The Slovene dialect of Resia: San Giorgio*, Amsterdam – Atlanta (GA): Rodopi, 1992 (Studies in Slavic and General Linguistics 18).
- Stele 1969 = France Stele, *Celjski strop: umetnostno zgodovinska študija o stropu v »Stari grofiji« v Celju*, Celje: Mestni muzej (izd.) – Ljubljana: Državna založba Slovenije, ²1969 (¹1929).
- *Striedter-Temps 1963 = Hildegard Striedter-Temps, *Deutsche Lehnwörter im Slovenischen*, Berlin: Osteuropailung für Slavische Sprachen und Literaturen des Osteuropa-Instituts (Slavisches Seminar) an der Freien Universität Berlin 27).
- Stritih – Butala 2011 = Uroš Stritih – Vincenc Butala, Energy savings in building with a PCM free cooling system, *Strojniški vestnik* 57 (2011), št. 2, str. 125–134.
- Studen 1995 = Andrej Studen, *Stanovati v Ljubljani*, Ljubljana: ISH – Institutum studiorum humanitatis, 1995 (Studia humanitatis: apes 4).
- Šarf 1964 = Fanči Šarf, Vrste ognjišč na Slovenskem in njih današnje stanje, *Slovenski etnograf* 16–17 (1963–1964), str. 359–378 + pril.
- Šarf 1976 = Fanči Šarf, Lesene strehe v Sloveniji, *Slovenski etnograf* 29 (1976), str. 53–74.
- Ščukovt 2007 = Andrejka Ščukovt, Kuhinja v Vipavski dolini v luči razvoja ognjišča in spreminjanja hišnih tipov, *Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino* 55 (2007), št. 2 = *Iz zgodovine Goriške*, ur. Miha Preinfalk, str. 423–431.
- Šekli 2013a = Matej Šekli, Zemljepisnojezikoslovna členitev kajkavščine ter slovensko-kajkavska jezikovna meja, *Slovenski jezik – Slovene linguistic studies* 9 (2013), str. 3–53.
- Šekli 2013b = Matej Šekli, Genetolingvistična klasifikacija južnoslovanskih jezikov, *Jezikoslovni zapiski* 19 (2013), št. 1 = *Slovensko in slovansko*, str. 71–99.
- *Šekli 2014 = Matej Šekli, *Primerjalno glasoslovje slovanskih jezikov 1: od praindoevropsčine do praslovanščine*, Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2014.

- Škofic 2007 = Jožica Škofic, Terminologija izginjajoče/izginule obrti – sekirarstvo v Kamni Gorici na Gorenjskem, v: *Besedje slovenskega jezika*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Slavistično društvo, 2007 (Zora 50), str. 214–234.
- Škofic – Klinar 2015 = Jožica Škofic – Klemen Klinar, *Rateški slovar: ad abnjaka da žoka in ad agrabska da žlef*, Kranjska Gora: Občina, 2015.
- Štepec 2001 = Dušan Štepec, Stanje mlinov in žag v krajinskem parku Kolpa, *Glasnik Slovenskega etnološkega društva* 41 (2001), št. 3–4, str. 98–103, 169.
- Šturm 1928 = Fran Šturm, Romanska lenizacija medvokalčnih konzonantov in njen pomen za presojo romanskega elementa v slovenščini, *Časopis za slovenski jezik, književnost in zgodovino* 7 (1928), str. 21–46.
- Šubic Prislan 1996 = Jana Šubic Prislan, Nega keramike in stekla, *Argo: časopis slovenskih muzejev* 39 (1996), št. 1–2, str. 173–176.
- Thesaurus 1 = *Thesaurus der slowenischen Volkssprache in Kärnten 1: A–B*, ur. Erich Prunč idr., Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1982 (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Sonderpublikation).
- Thesaurus 4 = *Thesaurus der slowenischen Volkssprache in Kärnten 4: G–H*, ur. Stanislaus Hafner – Ludwig Karničar, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 1994 (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Sonderpublikation).
- Thesaurus 7 = *Thesaurus der slowenischen Volkssprache in Kärnten 7: L–mi*, ur. Ludwig Karničar – Andrejka Žejn, Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, 2011 (Österreichische Akademie der Wissenschaften, Philosophisch-historische Klasse, Sonderpublikation).
- Tolstoj 2008 = Svetlana Mihajlovna Tolstaja, *Prostranstvo slova: leksičeskaja semantika v obščeslavjanskoj perspektive*, Moskva: Indrik, 2008 (Tradicionnaja duhovnaja kul'tura slavjan: sovremennye issledovanija).
- Tominec 1964 = Ivan Tominec, *Črnovrški dialekt: kratka monografija in slovar*, Ljubljana: SAZU, 1964 (Dela razreda za filološke in literarne vede 20).
- Turk 1956 = Zdravko Turk, *Ročno orodje gozdnega delavca za obdelavo lesa*, Ljubljana: Kmečka knjiga, 1956.
- *ÚMNYA = Jenő Kiss idr., *Új Magyar Nyelvjárás Atlasz*. (http://umnya.elte.hu/letoltheto_umnya.php, dostop 17. 11. 2015.)
- Uzenjova 2004 = E. S. Uzeněva, Očag, v: *Slavjanske drevnosti: ètnolingvističeskij slovar'* 3, ur. N. I. Tolstoj, Moskva: Meždunarodnye otnošenija, 2004, str. 604–605.
- Valenčič 1959 = Vlado Valenčič, O slamnikarski domači obrti, *Kamniški zbornik* 5 (1959), str. 165–193.
- Verbovšek Judež 2000 = Vera Verbovšek Judež, Zidarske malte, *Gradbenik: revija za gradnjo, sanacije in gradbene materiale* 4 (2000), št. 6, str. 12–13.
- Vilfan 1970 = Sergij Vilfan, Kmečka hiša, v: *Gospodarska in družbena zgodovina Slovencev: zgodovina agrarnih panog I: agrarno gospodarstvo* 1, ur. Pavle Blaznik idr., Ljubljana: SAZU, Inštitut za zgodovino, Sekcija za občo in narodno zgodovino (izd.) – Državna založba Slovenije (zal.), 1970, str. 559–593 + pril.
- Vilfan 1991 = Sergij Vilfan, Kmetija, *Enciklopedija Slovenije 5: Kari–Krei*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1991, str. 115–116.

- Vilman 2001 = Vladimir Vilman, Žagarska dejavnost na veleposestvu Galle v Bistri pred drugo svetovno vojno, *Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino* 49 (2001), št. 3, str. 207–222.
- Vilman 2006 = Vladimir Vilman, Prenovljena žagarska zbirka lesarskega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije, *Argo: časopis slovenskih muzejev* 49 (2006), št. 2, str. 31–41.
- Vodan 1996 = Anton Vodan, Ključi, ključavnice, vratno okovje, *Glasilo: Zgodovinsko društvo Gornja Radgona* 3 (1996), št. 2, str. 16–36.
- Vodušek 1976 = Valens Vodušek, Vrtnarstvo, *Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja: vprašalnice* 1, Ljubljana: Raziskovalna skupnost slovenskih etnologov, 1976, str. 83–96.
- Zbašnik-Senegačnik 2002 = Martina Zbašnik-Senegačnik, Vrednotenje hiš iz opeke in masivnega lesa, *Gradbeni vestnik: glasilo Zveze društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije* 51 (2002), str. 11–17.
- Zidar 2006 = Peter Zidar, Požarni zidovi, *Življenje in tehnika: revija za poljudno tehniko, znanosti in amaterstvo* 57 (2006), št. 10, str. 45–50.
- *Zorko 1995 = Zinka Zorko, *Narečna podoba Dravske doline*, Maribor: Kulturni forum, 1995 (Piramida 3).
- *Zorko 1998 = Zinka Zorko, *Haloško narečje in druge dialektološke študije*, Maribor: Slavistično društvo, 1998 (Zora 6).
- *Zorko 2003 = Zinka Zorko, Oblikoslovje in leksika v govoru Cankove, v: *Avust Pavel*, ur. Zinka Zorko – Miha Pauko, Maribor: Slavistično društvo, 2003 (Zora 23), str. 73–94.
- *Zorko 2006 = Zinka Zorko, Vzhodni govori srednještajerskega narečja, v: *Jezikovna predanost: akademiku prof. dr. Jožetu Toporišču ob 80-letnici*, ur. Marko Jesenšek – Zinka Zorko, Maribor: Slavistično društvo – Ljubljana: SAZU, 2006 (Zora 44), str. 458–468.
- *Zorko 2007 = Zinka Zorko, Glasoslovje v kozjansko-bizeljskem narečju (Lesično, Pišece, Kapele), v: *Razprave razreda za filološke in literarne vede SAZU* 20, Ljubljana: SAZU, 2007, str. 325–336.
- *Zorko 2008 = Zinka Zorko, Prekmursko ravensko podnarečje na Cankovi, v: *Življenje in delo Jožefa Borovnjaka*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 2008 (Zora 55), str. 257–269.
- Zupan – Gumilar 1999 = Matjaž Zupan – Vladimir Gumilar, Stavbno pohištvo, *Gradbenik: revija za gradnjo, sanacije in gradbene materiale* 3 (1999), št. 2, str. 12–15.
- Žarnić 1998 = Roko Žarnić, Opečni zidaki skozi čas, *Gradbenik: revija za gradnjo, sanacije in gradbene materiale* 2 (1998), št. 4, str. 12–13.
- Žejn 2014 = Andrejka Žejn, *Določitev poteka izoleks v slovenskih narečjih na avstrijskem Koroškem: doktorska disertacija*, Ljubljana: [A. Žejn], 2014. (Razmnoženo.)

Spletni viri:

- <http://claap.org/it/dizionari-friulani>
- http://umgangssprache_de.deacademic.com/28381/Waschel
- http://culture.alsace.pagesperso-orange.fr/page_bf.htm
- <http://www.fran.si/139/slovar-jezika-janeza-svetokriskega>
- http://culture.alsace.pagesperso-orange.fr/page_bf.htm